

Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw Nr 2/2018

Information on socio-economic situation of voivodships No. 2/2018

Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw Nr 2/2018

Information on socio-economic situation of voivodships No. 2/2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Przestrzennych i Środowiska
Statistics Poland, Spatial and Environmental Surveys Department

pod kierunkiem

supervised by

Dominiki Rogalińskiej

Zespół autorski

Editorial Team

Rafał Brzeziński, Małgorzata Brzostowska, Elżbieta Grobicka, Joanna Jelińska-Hrynkiewicz,
Michał Moskalewicz, Joanna Poświata, Krystyna Przepióra

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Michał Moskalewicz, Małgorzata Brzostowska

ISSN 0866-9333

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS – prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Publikacja „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województw” jest kolejną edycją tego opracowania wydawanego z częstotliwością kwartalną od 1996 r. Zawiera szereg informacji charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą województw. Wszystkie prezentowane kategorie zostały przedstawione w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju w okresach kwartalnych lub okresach narastających.

Opracowanie składa się z części analitycznej, wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono dane statystyczne z zakresu ludności, rynku pracy, wynagrodzeń, emerytur i rent, cen, budownictwa mieszkaniowego, podmiotów gospodarki narodowej, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, wyników finansowych przedsiębiorstw, rolnictwa oraz nakładów inwestycyjnych. Część analityczna bieżącej edycji, po sześciu latach przerwy, dostępna jest ponownie w formie książkowej. W Internecie utrzymana jest forma PDF, natomiast tablice z danymi dostępne są w formie Excel. Szerszy zakres danych liczbowych jest dostępny w Banku Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl>.

Dyrektor Departamentu
Badań Przestrzennych i Środowiska

Dominika Rogalińska

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Warszawa, wrzesień 2018 r.

Preface

The publication "Information on socio-economic situation of voivodships" is the subsequent edition of this elaboration issued on a quarterly basis since 1996. The edition contains a vast range of information characterizing the socio-economic situation of voivodships. All categories have been presented in terms of dynamics and in relation to national aggregates quarterly and cumulatively.

The elaboration consists of analytical part enriched with maps and charts as well as tabular part containing statistical data on population, labour market, wages and salaries, retirement pay and pensions, prices, residential construction, entities of the national economy, sold production of industry and construction, financial results of enterprises, investment outlays, agriculture as well as investment outlays. Analytical part of the current edition, after six years of break is available again as the printed book form. In the Internet it is presented as PDF format, whereas tables with data are accessible in Excel format. Detailed databases are extracted online from Local Data Bank <https://bdl.stat.gov.pl>.

Director of Spatial and Environmental
Surveys Department

Dominika Rogalińska

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph. D.

Warsaw, September 2018

Spis treści

Przedmowa.....	3
<i>Preface .....</i>	<i>4</i>
Objaśnienia znaków umownych.....	6
<i>Symbols</i>	
Synteza.....	7
<i>Executive summary.....</i>	<i>9</i>
Rynek Pracy	12
<i>Labour Market</i>	
Wynagrodzenia.....	22
<i>Wages and salaries</i>	
Emerytury i renty.....	25
<i>Retirement and other pensions</i>	
Ceny	28
<i>Prices</i>	
Budownictwo mieszkaniowe	34
<i>Residential construction</i>	
Produkcja przemysłu i budownictwa.....	36
<i>Production of industry and construction</i>	
Wyniki finansowe przedsiębiorstw	38
<i>Financial results of enterprises</i>	
Nakłady inwestycyjne.....	41
<i>Investment outlays</i>	
Rolnictwo	43
<i>Agriculture</i>	
Uwagi ogólne	47
Uwagi metodologiczne.....	49
<i>General notes .....</i>	<i>54</i>
<i>Methodological notes.....</i>	<i>56</i>

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbols</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit</i>
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit</i>
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form</i>
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>

Synteza

Rachunki narodowe w II kwartale 2018 r.

produkt krajowy brutto	+5,1% r/r
wartość dodana brutto	+5,0% r/r

Według wstępnego szacunku, w II kwartale 2018 r. produkt krajowy brutto (PKB) był wyższy realnie o 5,1% w porównaniu z II kwartałem ub. roku. Głównym czynnikiem wzrostu był nadal popyt krajowy (wpływ na tempo wzrostu gospodarczego +4,6 p. proc., wobec +6,4 p. proc. w I kwartale 2018 r.). Złożył się na to pozytywny wpływ spożycia ogółem (+3,7 p. proc.), z tego spożycia w sektorze gospodarstw domowych (+2,9 p. proc.) oraz spożycia publicznego (+0,8 p. proc.). Dodatni był także wpływ akumulacji (+0,9 p. proc.), przede wszystkim na skutek dodatniego wpływu popytu inwestycyjnego (+0,7 p. proc.), a następnie zapasów (+0,2 p. proc.). W II kwartale br. odnotowano również pozytywny wpływ eksportu netto na tempo wzrostu gospodarczego (+0,5 p. proc., wobec negatywnego wpływu w I kwartale br. -1,2 p. proc.). Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w II kwartale 2018 r. była większa o 5,0% w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. (wobec wzrostu o 3,8% w przed rokiem). Wzrost szybszy niż przeciętnie w gospodarce wystąpił w budownictwie (20,9%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (12,6%), transporcie i gospodarce magazynowej (9,3%) i przemyśle (6,2%).

Rynek pracy w I półroczu 2018 r.

przeciętne zatrudnienie	
w sektorze przedsiębiorstw	+3,8% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego	5,9%

W I półroczu 2018 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 3,8% większe niż przed rokiem (kiedy notowano zwiększenie o 4,3%). Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, największy w wielkopolskim (o 6,7%), pomorskim (o 6,6%) i lubuskim (o 5,2%); najmniejszy – w kujawsko-pomorskim (o 1,9%) i dolnośląskim (o 2,2%).

W końcu czerwca 2018 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 967,9 tys. osób bezrobotnych, tj. o 16,0% mniej niż przed rokiem. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano we wszystkich województwach, od 21,0% w opolskim do 10,2% w świętokrzyskim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu czerwca 2018 r. wyniosła 5,9%, tj. o 1,1 p. proc. mniej niż przed rokiem. W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich województwach, od 2,0 p. proc. w warmińsko-mazurskim do po 0,8 p. proc. w małopolskim i wielkopolskim. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwach: wielkopolskim (3,3%), śląskim (4,5%), małopolskim (4,8%) i pomorskim (4,9%); najwyższą – w warmińsko-mazurskim (10,0%), kujawsko-pomorskim (8,9%) i podkarpackim (8,7%).

Poprawę sytuacji na rynku pracy wskazują również wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za II kwartał 2018 r. Zwiększyła się liczba pracujących (o 0,4%) oraz wzrósł wskaźnik zatrudnienia (o 0,5 p. proc. do 54,4%). Według BAEL odnotowano spadek zarówno liczby bezrobotnych

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w I półroczu 2018 r.

(o 28,5%), jak i stopy bezrobocia (o 1,4 p. proc. do poziomu 3,6%). Korzystniejsza niż przed rokiem była relacja liczby osób niepracujących do pracujących – na 1000 osób pracujących przypadało 837 osób bezrobotnych lub biernych zawodowo (wobec 856 osób przed rokiem).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było o 7,3% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wzrost o 5,0%). Wzrost wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach, największy w śląskim (o 8,6%), małopolskim (o 8,0%) i podlaskim (o 7,5%), a najmniejszy w pomorskim (o 5,9%), opolskim (o 6,4%) i lubelskim (o 6,5%). Zwiększyła się rozpiętość w relacji do średniego wynagrodzenia w kraju pomiędzy województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym wynagrodzeniu brutto w sektorze przedsiębiorstw i wyniosła 40,0 p. proc. (wobec 39,7 p. proc. przed rokiem).

Rolnictwo w I półroczu 2018 r.

Na rynku rolnym w czerwcu 2018 r., zarówno w obrocie targowiskowym jak i w skupie, średnie ceny zbóż oraz ziemniaków były niższe niż w analogicznym okresie ub. roku. Również niższe były ceny skupu żywca wieprzowego i mleka krowiego oraz ceny targowiskowe prosiąt na chów. Wyższe natomiast były ceny skupu żywca wołowego.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych.

w I półroczu 2018 r.	+1,6% r/r
w II półroczu 2018 r.	+1,7% r/r

W I półroczu br. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych był mniejszy niż w I półroczu 2017 r. W II kwartale br. dynamika cen nieco przyspieszyła, na co miał wpływ m.in. wzrost cen towarów i usług w zakresie transportu. Tempo wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych nieco zwolniło.

Produkcja sprzedana przemysłu w I półroczu 2018 r.

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była o 6,2% większa niż w I półroczu 2017 r. (kiedy notowano wzrost o 5,8%). Zwiększenie produkcji przemysłowej odnotowano we wszystkich województwach – od 11,8% w podkarpackim do 3,5% w śląskim.

Produkcja budowlano-montażowa w I półroczu 2018 r.

Produkcja budowlano-montażowa (w cenach stałych) zrealizowana w Polsce zwiększyła się o 23,7% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku (kiedy notowano wzrost o 7,6%).

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w I półroczu 2018 r.

wynik finansowy netto	-6,7%
wskaźnik rentowności obrotu:	
brutto	+5,1%
netto	+4,3%

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były słabsze od uzyskanych w roku poprzednim. Dynamika przychodów z całokształtu działalności była wolniejsza niż kosztów ich uzyskania, co wpłynęło na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Pogorszyły się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Zmniejszyły się wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto. Poprawił się wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Pogorszenie większości wskaźników odnotowano w przedsiębiorstwach województw pomorskiego i kujawsko-pomorskiego, a poprawę – w przedsiębiorstwach województw: mazowieckiego, łódzkiego i świętokrzyskiego. W ogólnej liczbie badanych podmiotów wyższy był udział przedsiębiorstw rentownych, natomiast nieco zmniejszył się ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej.

Executive summary

National accounts in second quarter of 2018

gross domestic product	+5.1% y/y
gross value added	+5.0% y/y

According to preliminary estimate, in the second quarter of 2018, real gross domestic product (GDP) was higher by 5.1% compared with the corresponding quarter of the previous year. The major cause of GDP growth was still domestic demand (influenced economic growth by +4.6 percentage points against 6.4% in the first quarter of 2018). This was due to the positive influence of final consumption expenditure (+3.7 percentage points), including – the households sector (+2.9 percentage points) and public sector (+0.8 percentage point). There was also a positive influence of gross capital formation (+0.9 percentage point), mostly because of positive influence of investment demand (+0.7 percentage point), followed by inventories (+0.2 percentage point). In the second quarter of 2018 there was a positive influence of net export for the pace of economic growth (+0.5 percentage point against negative impact in the first quarter of 2018 –1.2 percentage points).

Gross value added in the national economy in the second quarter of 2018 was higher by 5.0% as compared to the same period in 2017 (against an increase of 3.8% in the previous year). An increase faster than the average in the economy occurred in construction (20.9%), financial and insurance activities (12.6%), transport and storage (9.3%) and industry (6.2%).

Labour market in first half of 2018 r

average paid employment	
in business enterprise sector	+3.8% y/y
registered unemployment rate	5.9%

In the first half of 2018, average paid employment in the enterprise sector grew by 3.8% compared with the first half of 2017 (when an increase was noted by 4.3%). Increases were recorded in all voivodships, the highest in wielkopolskie (by 6.7%), pomorskie (by 6.6%) and lubuskie (by 5.2%); the lowest in kujawsko-pomorskie (by 1.9%) and dolnośląskie (by 2.2%).

At the end of June 2018 in labour offices 967.9 thous. unemployed persons were registered, i.e. by 16.0% less than a year before. The number of unemployed persons dropped in all voivodships from 21.0% in opolskie to 10.2% in świętokrzyskie.

Registered unemployment rate at the end of June 2018 reached 5.9%, i.e. by 1.1 percentage point less than a year before. Over the year registered unemployment rate in all voivodships decreased from 2.0 percentage points in warmińsko-mazurskie to 0.8 percentage point in małopolskie and wielkopolskie. The lowest unemployment rate was noted in voivodships of wielkopolskie (3.3%), śląskie (4.5%), małopolskie (4.8%) and pomorskie (4.9%); the highest – in warmińsko-mazurskie (10.0%), kujawsko-pomorskie (8.9%) and podkarpackie (8.7%).

Improvement situation of the labour market is confirmed also by the preliminary estimates of The Labour Force Survey (LFS) for the second quarter of 2018. The number of employed persons increased (by 0.4%) and the employment rate increased

Average monthly wages and salaries in business enterprise sector in first half of 2018

(by 0.5 percentage point up to 54.4%). According to LFS there is a decrease in the number of unemployed persons (by 28.5%) as well as unemployment rate (by 1.4 percentage points up to 3.6%). The relation between number of persons not working to employed persons was more favorable than a year before – for 1000 working persons were 837 persons unemployed or economically inactive persons (against 856 persons a year before).

Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector was by 7.3% higher than in the corresponding period of the previous year (increase by 5.0%). Increases of wages and salaries were recorded in all voivodships, the highest in śląskie (by 8.6%), małopolskie (by 8.0%) and podlaskie (by 7.5%); the lowest in pomorskie (by 5.9%), opolskie (by 6.4%) and lubuskie (by 6.5%). The range of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector between the highest and the lowest result in voivodships increased and amounted 40.0 percentage points (against 39.7 percentage points a year before).

Agriculture in first half of 2018

On the agricultural market in the June of 2018, average procurement and marketplaces prices of cereals and potatoes were lower than in the corresponding period of previous year. The prices of pigs for slaughter, cows' milk and marketplace prices of piglets were also lower than a year before. On the other hand the purchase prices of cattle for slaughter increased.

Prices of consumer goods and services

I half of 2018	+1.6% y/y
II half of 2018	+1.7% y/y

In the first half of 2018 the growth rate of consumer goods and services prices was smaller than in first half of 2017. In the second quarter of 2018 price growth accelerated slightly, which was influenced by, i.e. increase in prices of goods and services in the field of transport. The growth rate of food and non-alcoholic beverages prices slightly slowed down.

Sold production of industry in first half of 2018

Sold production of industry (in constant prices) was by 6.2% higher than in the first half of the 2017 (when an increase was noted by 5.8%). Increase of industrial production was observed in all voivodships – from 11.8% in podkarpackie to 3.5% in śląskie.

Construction and assembly production in first half of 2018

Construction and assembly production (in constant prices) increased by 23.7% in comparison to the corresponding period of the previous year (when an increase was noted by 7.6%).

Financial results of non-financial enterprises in first half of 2018

net financial result	-6.7%
turnover profitability rate:	
gross	+5.1%
net	+4.3%

Financial results of the non-financial enterprises were worse than these recorded in the previous year. The dynamics of revenues from total activity was slower than the costs of obtaining them, which affected the deterioration of the cost level indicator. Basic economic and financial indicators have deteriorated. The gross and net turnover profitability rate decreased. The rate of sales of products, goods and materials has increased. Deterioration of most indicators was noted in enterprises of: pomorskie and kujawsko-pomorskie. The improvement of indicators was noted in enterprises of: mazowieckie, łódzkie and świętokrzyskie. In total number of surveyed enterprises the share of profitable enterprises was higher, but their share of revenue from total business activity slightly decreased.

Rynek Pracy Labour Market

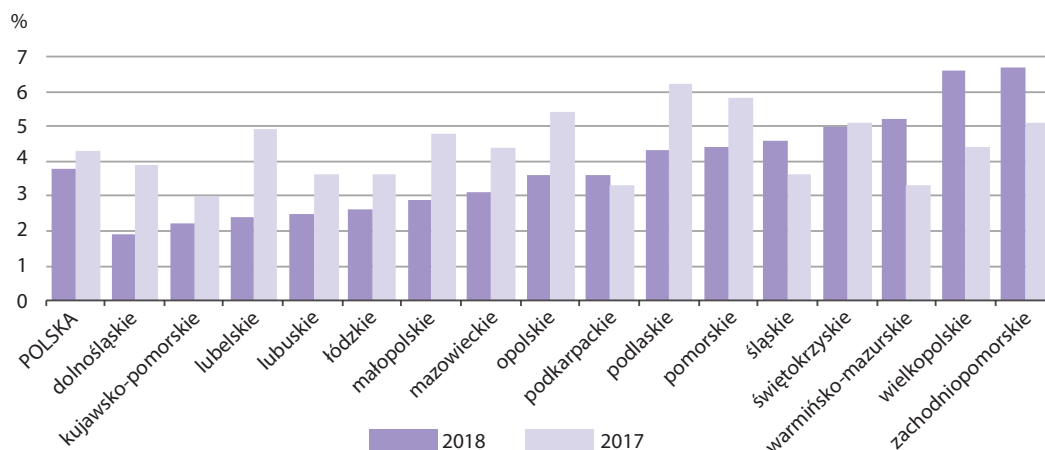
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w I półroczu 2018 r. wzrosło w skali roku. W porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. zmniejszyła się liczba bezrobotnych zarejestrowanych oraz obniżyła się stopa bezrobocia rejestrowanego.

Wstępne wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** za II kwartał 2018 r. wskazują na korzystniejszą niż przed rokiem sytuację na rynku pracy – zwiększyła się liczba pracujących i odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia. W ujęciu rocznym zmniejszyła się liczba bezrobotnych, obniżyła się stopa bezrobocia. Poprawie uległa relacja niepracujących do pracujących.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w I półroczu 2018 r. wyniosło 6207,3 tys. osób i było o 3,8% większe niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 4,3%). Wzrost zatrudnienia odnotowano w większości sekcji – największy w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 8,4%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 6,7%), a także w budownictwie (o 5,2%). Mniejsze niż przed rokiem było zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości (o 0,8%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,6%) oraz górnictwie i wydobywaniu (o 0,2%). Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło we wszystkich województwach, w największym stopniu w wielkopolskim (o 6,7%), pomorskim (o 6,6%) i lubuskim (o 5,2%), a w najmniejszym – w kujawsko-pomorskim (o 1,9%) i dolnośląskim (o 2,2%).

Wykres 1. Zmiany przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w I półroczu w latach 2017–2018 (wzrost w skali roku)

Chart 1. Changes in average paid employment in the business enterprise sector in I half of 2017–2018 (increase in the year)

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w okresie styczeń–czerwiec 2018 r. wyniosło 2712,7 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 2,8%. Wzrost wystąpił we wszystkich województwach, największy w podlaskim (o 5,0%), lubuskim (o 4,7%) i podkarpackim (o 4,6%), a najmniejszy w warmińsko-mazurskim (o 1,2%).

Przeciętne zatrudnienie w budownictwie było o 5,2% wyższe niż przed rokiem (kiedy notowano spadek o 0,3%) i ukształtowało się na poziomie 400,5 tys. osób. Wzrost odnotowano w 14 województwach – największy w: pomorskim (o 10,5%), dolnośląskim (o 9,9%), podkarpackim (o 8,3%) i lubuskim (o 8,1%). W województwach opolskim i świętokrzyskim zatrudnienie zmniejszyło się odpowiednio o 6,0% i 0,7%.

Przeciętne zatrudnienie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych wyniosło 1276,4 tys. osób i w skali roku zwiększyło się o 3,5%. Wzrost wystąpił w 14 województwach – największy w wielkopolskim

(o 7,9%), opolskim (o 6,4%) i pomorskim (o 5,7%); najmniej – w śląskim (o 0,4%) i małopolskim (o 0,9%). Spadek odnotowano w województwach lubelskim (o 0,8%) i dolnośląskim (o 0,3%).

Przeciętne zatrudnienie w zakwaterowaniu i gastronomii było o 4,6% wyższe niż przed rokiem i wyniosło 120,0 tys. osób. Wzrost wystąpił w 13 województwach – największy w: opolskim (o 14,9%), podlaskim (o 10,9%) i warmińsko-mazurskim (o 8,6%), najmniej w lubuskim (o 0,3%). W pozostałych województwach odnotowano spadek zatrudnienia, najgłębszy w lubelskim (o 5,0%).

Przeciętne zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości wyniosło 95,6 tys. osób i w skali roku zmniejszyło się o 0,8%. Spadek zatrudnienia odnotowano w 9 województwach, najgłębszy w: wielkopolskim (o 7,1%), podlaskim (o 3,0%), łódzkim (o 2,6%) i lubelskim (o 2,5%). W pozostałych województwach zatrudnienie wzrosło w granicach od 3,3% w dolnośląskim do 0,2% w małopolskim.

Przeciętne zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej ukształtowało się na poziomie 218,2 tys. osób i było o 8,4% wyższe niż w I półroczu 2017 r. Wzrost odnotowano w 14 województwach, największy w: lubuskim (o 35,0%), warmińsko-mazurskim (o 16,8%) podkarpackim (o 14,8%) i wielkopolskim (o 14,4%); najmniej w śląskim (o 3,5%) Spadek zatrudnienia wystąpił w województwach opolskim (o 12,1%) i świętokrzyskim (o 0,3%).

Przeciętne zatrudnienie w administrowaniu i działalności wspierającej było o 3,8% wyższe niż przed rokiem i wyniosło 423,1 tys. osób. Wzrost odnotowano w 13 województwach – największy w podlaskim (o 17,2%), świętokrzyskim (o 17,1%) i łódzkim (o 10,3%). Spadek wystąpił w województwach: opolskim, lubuskim i dolnośląskim (odpowiednio o: 8,6%, 1,8% i 1,6%).

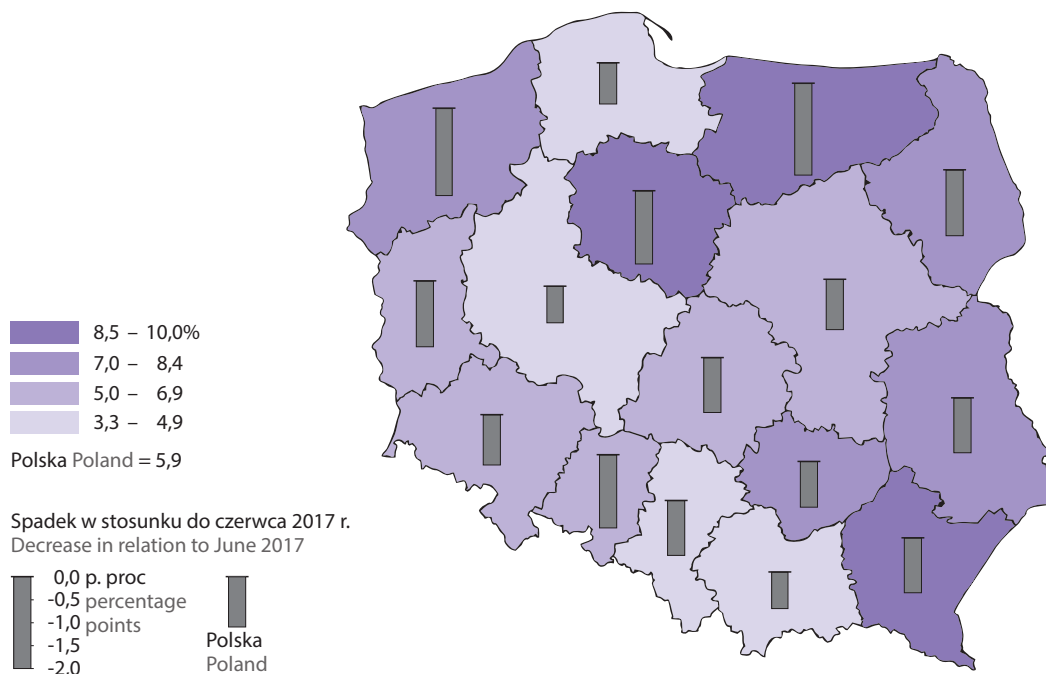
W końcu czerwca 2018 r. w urzędach pracy **zarejestrowanych** było 967,9 tys. **osób bezrobotnych**, tj. o 183,7 tys. (o 16,0%) mniej niż w analogicznym miesiącu 2017 r. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, od 21,0% w opolskim do 10,2% w świętokrzyskim.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu czerwca 2018 r. wyniosła przeciętnie w kraju 5,9% i była niższa o 1,1 p. proc. w stosunku do czerwca 2017 r. Spadek odnotowano we wszystkich województwach, najgłębszy w warmińsko-mazurskim (o 2,0 p. proc.), zachodniopomorskim (o 1,9 p. proc.) oraz kujawsko-pomorskim i opolskim (po 1,6 p. proc.). W najmniejszym stopniu stopa bezrobocia zmniejszyła się w województwach: małopolskim i wielkopolskim (po 0,8 p. proc.) oraz pomorskim (o 0,9 p. proc.).

Zmniejszyło się terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. W końcu czerwca 2018 r. różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością stopy bezrobocia w województwach wynosiła 6,7 p. proc., a wyznaczały je województwa: wielkopolskie (3,3%) i warmińsko-mazurskie (10,0%); w skali roku rozpiętość ta zmniejszyła się o 1,2 p. proc. Podobnie jak przed rokiem, do województw o wysokiej stopie bezrobocia, poza warmińsko-mazurskim, należały kujawsko-pomorskie (8,9%), podkarpackie (8,7%) i świętokrzyskie (8,1%). Najniższą stopę bezrobocia, poza wielkopolskim, odnotowano w województwach śląskim (4,5%), małopolskim (4,8%) i pomorskim (4,9%).

Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2018 r. stan w końcu czerwca

Map 1. Registered unemployment rate in 2018 as of end of June

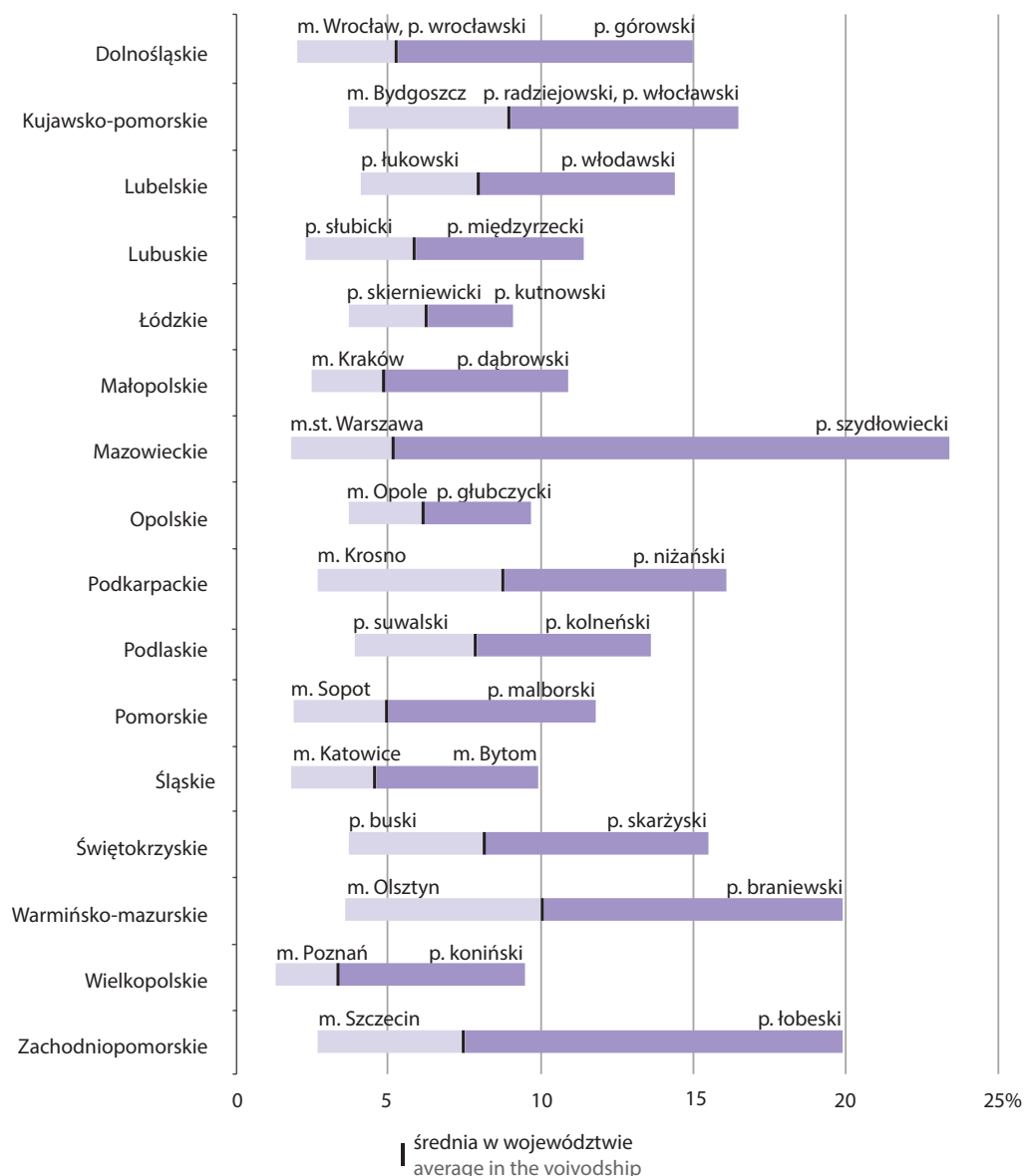

Analizując stopę bezrobocia na poziomie powiatów we wszystkich województwach zmniejszeniu uległy różnice pomiędzy skrajnymi wartościami wskaźnika. Najgłębszy spadek zróżnicowania odnotowano w śląskim (8,1 p. proc., wobec 10,8 p. proc. w czerwcu 2017 r.), najmniejszy w podkarpackim (13,4 p. proc., wobec 13,5 p. proc.) i zachodniopomorskim (17,2 p. proc., wobec 17,5 p. proc.). Największa dysproporcja wewnątrzwojewódzka utrzymała się w województwie mazowieckim, gdzie w końcu czerwca 2018 r. różnica pomiędzy najwyższą, a najniższą wartością stopy bezrobocia wyniosła 21,6 p. proc. (23,4% w powiecie szydłowieckim i 1,8% w powiecie m.st. Warszawa), wobec 23,2 p. proc. w czerwcu 2017 r. Najmniejszą rozpiętość odnotowano, podobnie jak w latach poprzednich, w województwie łódzkim (5,4 p. proc.), a wyznaczała je stopa bezrobocia na poziomie 9,1% w powiecie kutnowskim oraz 3,7% w powiecie skierniewickim.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2018 r. stan w końcu czerwca

Chart 2. Registered unemployment rate by powiats in 2018 as of end of June

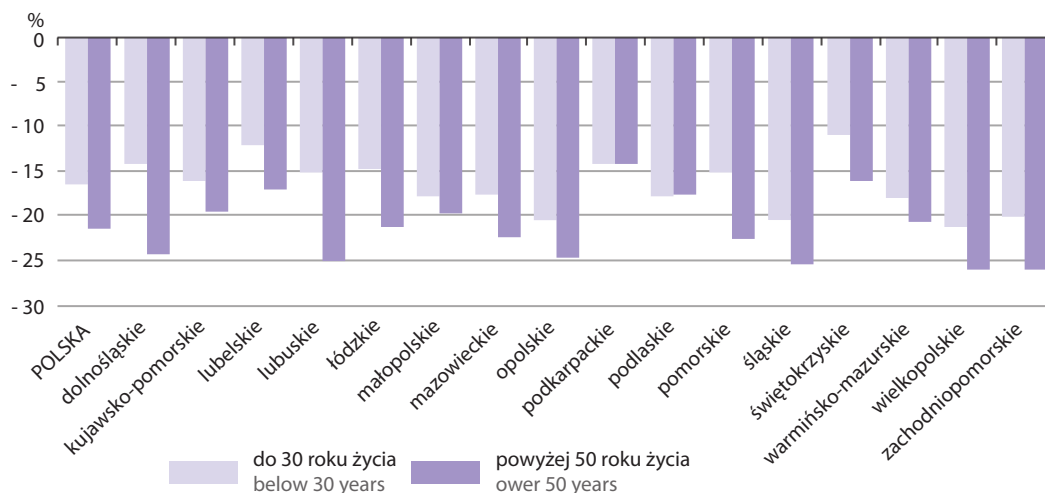
W końcu czerwca 2018 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych było 529,1 tys. osób **długotrwale bezrobotnych**. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 54,7% (spadek o 1,9 p. proc.). Największy udział odnotowano w województwach: podkarpackim (60,2%), lubelskim (60,0%), kujawsko-pomorskim (59,8%) i podlaskim (59,6%), a najmniejszy w pomorskim (46,0%), wielkopolskim (46,4%) i lubuskim (47,8%).

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 248,9 tys. osób stanowiły osoby **do 30 roku życia**. Udział tej grupy wyniósł 25,7% (o 0,2 p. proc. mniej niż przed rokiem) i był największy w województwach: lubelskim (30,5%), pomorskim (28,4%) oraz podkarpackim i świętokrzyskim (28,0%), a najmniejszy w łódzkim (21,7%), dolnośląskim (22,2%) oraz śląskim (22,5%).

W kategorii **osób powyżej 50 roku życia** liczba bezrobotnych wynosiła 264,5 tys. osób, co stanowiło 27,3% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych (spadek o 1,9 p. proc. w skali roku). Największy udział tej kategorii bezrobotnych odnotowano w województwach opolskim (32,0%), dolnośląskim (30,8%) i łódzkim (30,5%), najmniejszy w lubelskim i podkarpackim (odpowiednio 23,6% i 24,4%).

Wykres 3. Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych według wybranych grup wieku w 2018 r. stan w końcu czerwca; spadek w skali roku

Chart 3. *Decrease in the number of registered unemployed by selected age groups in 2018 as of the end of June; year-on-year decrease*

Liczba bezrobotnych **korzystających ze świadczeń pomocy społecznej** wyniosła 21,2 tys. osób. Najwięcej bezrobotnych pobierało świadczenia w województwie kujawsko-pomorskim (3,0 tys.) oraz dolnośląskim i śląskim (po 2,7 tys.), najmniej w lubelskim (0,3 tys.), lubuskim (0,4 tys.) oraz opolskim i zachodniopomorskim (po 0,5 tys.). Udział tej grupy zmniejszył się w skali roku o 0,1 p. proc. (do 2,2%) i był największy w województwie dolnośląskim (4,4%) i kujawsko-pomorskim (4,1%), a najmniejszy w lubelskim (0,4%), zachodniopomorskim (1,1%) i mazowieckim (1,2%).

Liczba osób bezrobotnych **posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia** wyniosła 203,5 tys. Udział tej grupy w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 21,0% (wzrost o 2,1 p. proc. w stosunku do analogicznego okresu 2017 r.); największy był w województwie pomorskim (25,4%), wielkopolskim (24,1%) i kujawsko-pomorskim (23,7%), najmniejszy w podlaskim (18,3%), mazowieckim (18,4%) i łódzkim (18,7%).

Bezrobotni **posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia** stanowili, podobnie jak w poprzednich latach, 0,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w kraju. Ich liczba w końcu czerwca 2018 r. wyniosła 2,3 tys. i była o 4,6% większa niż w roku poprzednim.

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych 61,2 tys. osób stanowiły osoby **niepełnosprawne** (o 16,2% mniej niż w czerwcu 2017 r.). Niepełnosprawni, podobnie jak przed rokiem, stanowili 6,3% ogółu bezrobotnych w kraju. Największy udział tej grupy odnotowano w województwach lubuskim (8,7%), łódzkim i pomorskim (po 8,2%) oraz dolnośląskim (8,1%), najmniejszy w kujawsko-pomorskim (4,5%), lubelskim i mazowieckim (po 4,6%) oraz podkarpackim (4,7%).

W I półroczu 2018 r. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 822,6 tys. osób i była o 12,0% mniejsza niż przed rokiem (wobec spadku o 13,7% w analogicznym okresie 2017 r.). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem wzrósł w skali roku (o 0,6 p. proc. do 83,5%). Wzrósł również odsetek osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi oraz bez kwalifikacji zawodowych. Obniżył się natomiast odsetek osób długotrwale bezrobotnych, osób dotychczas niepracujących, osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy oraz absolwentów.

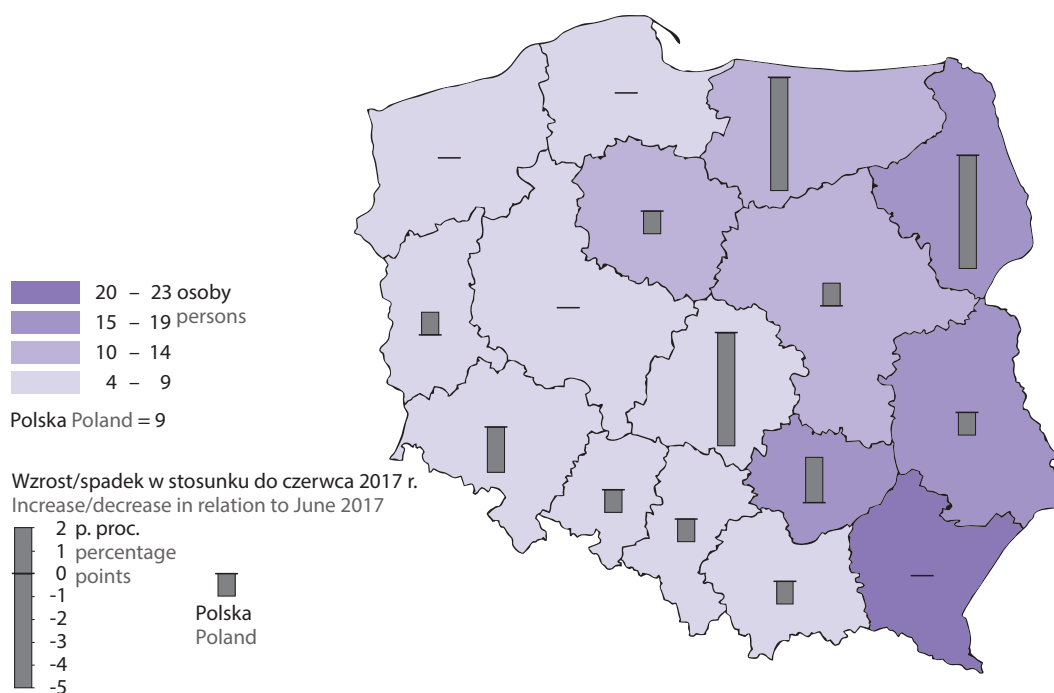
Z ewidencji bezrobotnych w okresie sześciu miesięcy br. skreślono 936,4 tys. osób, tj. o 16,3% mniej niż przed rokiem (wobec spadku o 10,8% w analogicznym okresie 2017 r.). Osoby wykreślone z ewidencji z powodu podjęcia pracy stanowiły 49,3% ogółu bezrobotnych wyrejestrowanych (wzrost o 1,6 p. proc.).

W końcu czerwca 2018 r. najwyższą **stopę napływu bezrobotnych** odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (1,2%), kujawsko-pomorskim (1,1%), świętokrzyskim i zachodniopomorskim (po 1,0%), natomiast najniższą w: mazowieckim i wielkopolskim (po 0,5%) oraz małopolskim i śląskim (po 0,6%); przy średniej dla kraju 0,7%.

W końcu czerwca 2018 r. **na 1 ofertę pracy** przypadało 9 osób bezrobotnych, wobec 10 osób w czerwcu 2017 r. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w województwach dolnośląskim (4 osoby na 1 ofertę pracy) oraz opolskim i śląskim (po 5 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najmniej sprzyjająca wystąpiła w podkarpackim (23 osoby na 1 ofertę pracy) oraz lubelskim (18 osób na 1 ofertę pracy), świętokrzyskim (17 osób na 1 ofertę pracy) i podlaskim (15 osób na 1 ofertę pracy).

Mapa 2. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 1 ofertę pracy w 2018 r. stan w końcu czerwca

Mapa 2. *Number of registered unemployed per one job offer in 2018 state at the end of June*

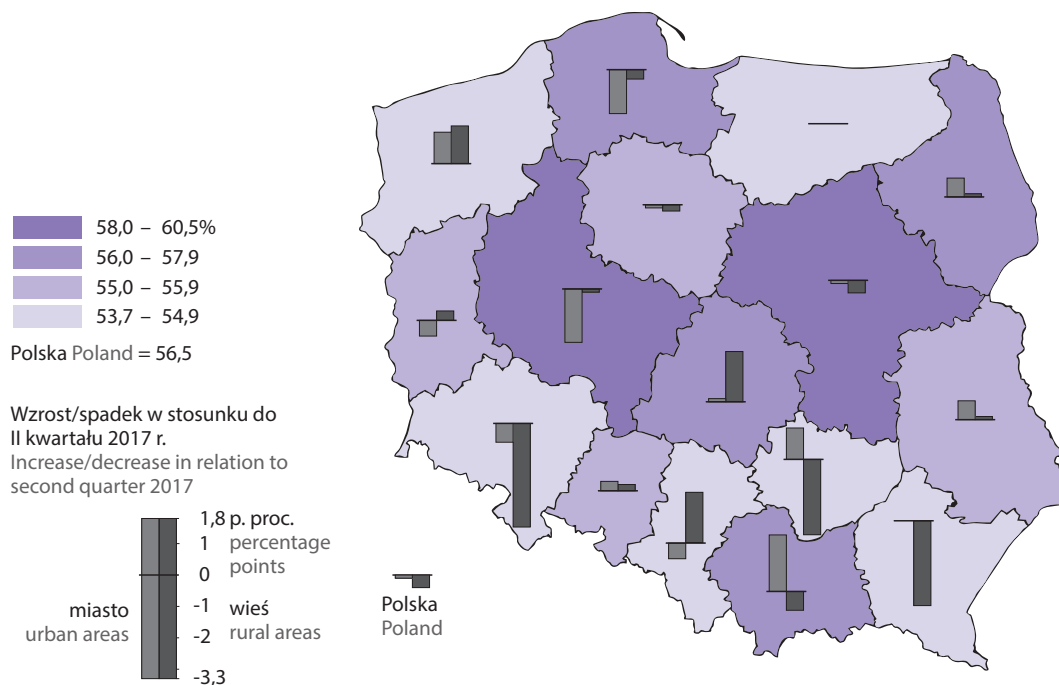

Według wstępnych wyników **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** w II kwartale 2018 r. zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła 17182 tys. osób, tj. o 177 tys. mniej w porównaniu do II kwartału 2017 r. Spadek liczby osób aktywnych zawodowo odnotowano w 13 województwach – najgłębszy w podkarpackim (o 3,5%), a następnie w dolnośląskim (o 3,4%) i świętokrzyskim (o 2,7%); najmniejszy – w mazowieckim (o 0,4%). Wzrost wystąpił w województwach: zachodniopomorskim (o 1,1%), małopolskim (o 0,7%) oraz łódzkim (o 0,3%).

Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 56,5% i był o 0,2 p. proc. niższy niż w II kwartale 2017 r. Spadek odnotowano w 8 województwach, najgłębszy w podkarpackim (o 1,6 p. proc.), dolnośląskim (o 1,5 p. proc.) i pomorskim (o 1,1 p. proc.). W województwach śląskim i warmińsko-mazurskim współczynnik pozostał na poziomie z analogicznego okresu 2017 r. W pozostałych województwach odnotowano wzrost w granicach od 1,1 p. proc. w zachodniopomorskim do 0,1 p. proc. w opolskim. Najwyższą

wartość współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim (60,5%) i wielkopolskim (59,2%), a najniższą w śląskim (53,7%), świętokrzyskim (53,9%) i warmińsko-mazurskim (54,3%). W podziale na płeć odnotowano spadek o 0,3 p. proc. współczynnika aktywności mężczyzn (do 64,9%) oraz o 0,1 p. proc. dla kobiet (do 48,8%). Na wsi spadek współczynnika był głębszy niż w miastach (odpowiednio 0,4 p. proc. do 56,2% oraz 0,1 p. proc. do 56,6%).

Mapa 3. Współczynnik aktywności zawodowej w II kwartale 2018 r. i jego zmiany w podziale na miasto-wieś
Map 3. Activity rate in the second quarter of 2018 and it's changes in the urban-rural division

Liczba **pracujących** wyniosła 16565 tys. osób i w skali roku zwiększyła się o 69 tys., tj. o 0,4%. Wzrost wystąpił w 9 województwach, największy w małopolskim (o 2,8%), zachodniopomorskim (o 2,5%) i kujawsko-pomorskim (o 1,6%). W pozostałych województwach odnotowano spadek – najgłębszy w świętokrzyskim (o 1,9%) i podkarpackim (o 1,8%). Zwiększyła się zarówno liczba pracujących kobiet, jak i mężczyzn (odpowiednio o 0,5% i 0,4%). Wzrost liczby pracujących kobiet wystąpił w 9 województwach, największy w małopolskim (o 5,6%) i opolskim (o 4,7%). W województwie kujawsko-pomorskim i lubuskim nie odnotowano zmiany. W pozostałych województwach liczba pracujących kobiet spadła – najgłębiej w lubelskim i śląskim (odpowiednio o 1,8% i 1,7%). Kobiety stanowiły 45,2% pracujących ogółem. Największy udział kobiet wśród pracujących odnotowano w województwie mazowieckim (46,6%), małopolskim (46,4%) i łódzkim (46,0%), najmniejszy w kujawsko-pomorskim (43,2%) oraz lubelskim i pomorskim (po 43,8%). W skali roku udział pracujących kobiet wzrósł o 0,1 p. proc. Wzrost odnotowano w 7 województwach – największy w opolskim (o 1,8 p. proc.) i małopolskim (o 1,2 p. proc.). W łódzkim nie uległ zmianie i pozostał na poziomie 46,0%. W pozostałych województwach odnotowano spadek udziału kobiet w liczbie pracujących ogółem – najgłębszy w lubelskim (o 0,8 p. proc.) oraz kujawsko-pomorskim i śląskim (po 0,7 p. proc.).

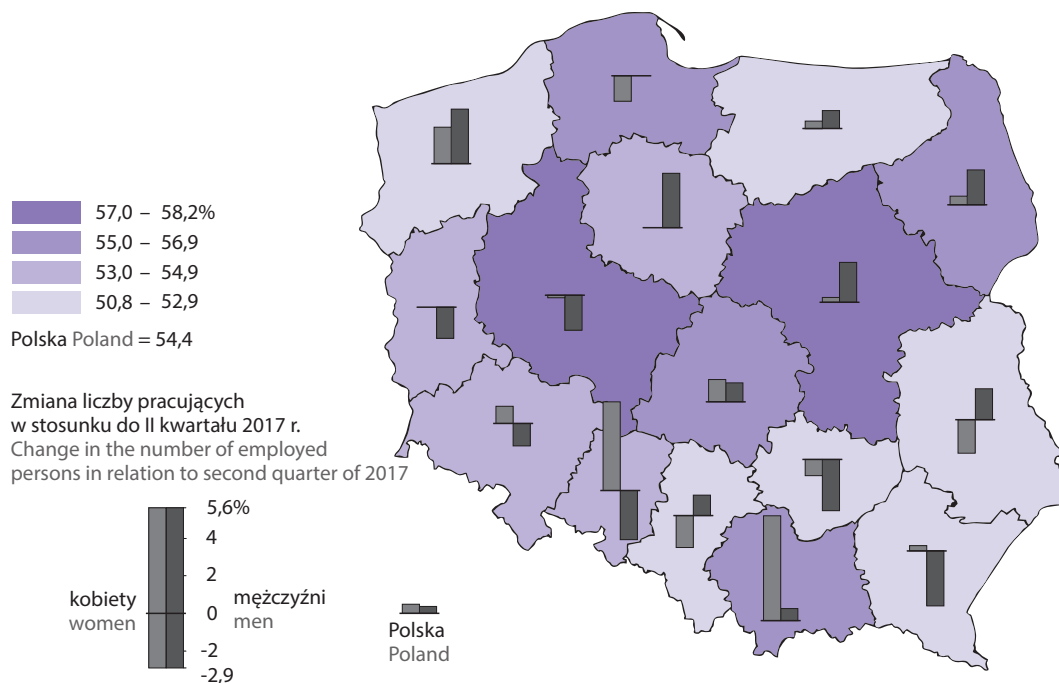
Wskaźnik zatrudnienia w II kwartale 2018 r. wyniósł 54,4% (wzrost o 0,5 p. proc. w stosunku do analogicznego okresu 2017 r.). Najwyższy wskaźnik wystąpił w województwie mazowieckim i wielkopolskim (po 58,2%), najniższy w podkarpackim (50,8%) oraz świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim (po 51,2%). Wzrost wskaźnika odnotowano w 11 województwach, największy w zachodniopomorskim (o 1,7 p. proc.) i małopolskim (o 1,6 p. proc.). W pozostałych województwach wskaźnik obniżył się w granicach od 0,6 p. proc. w podkarpackim i wielkopolskim do 0,1 p. proc. w lubuskim. Poprawę wskaźnika odnotowano zarówno w mieście (o 0,7 p. proc. do 54,7%), jak i na wsi (o 0,4 p. proc. do 54,1%).

W dalszym ciągu utrzymywała się przewaga pracujących mężczyzn nad kobietami (wskaźnik zatrudnienia mężczyzn – 62,5%, kobiet – 47,1%).

Mapa 4.
Map 4.

Wskaźnik zatrudnienia i zmiana liczby pracujących według płci w II kwartale 2018 r.

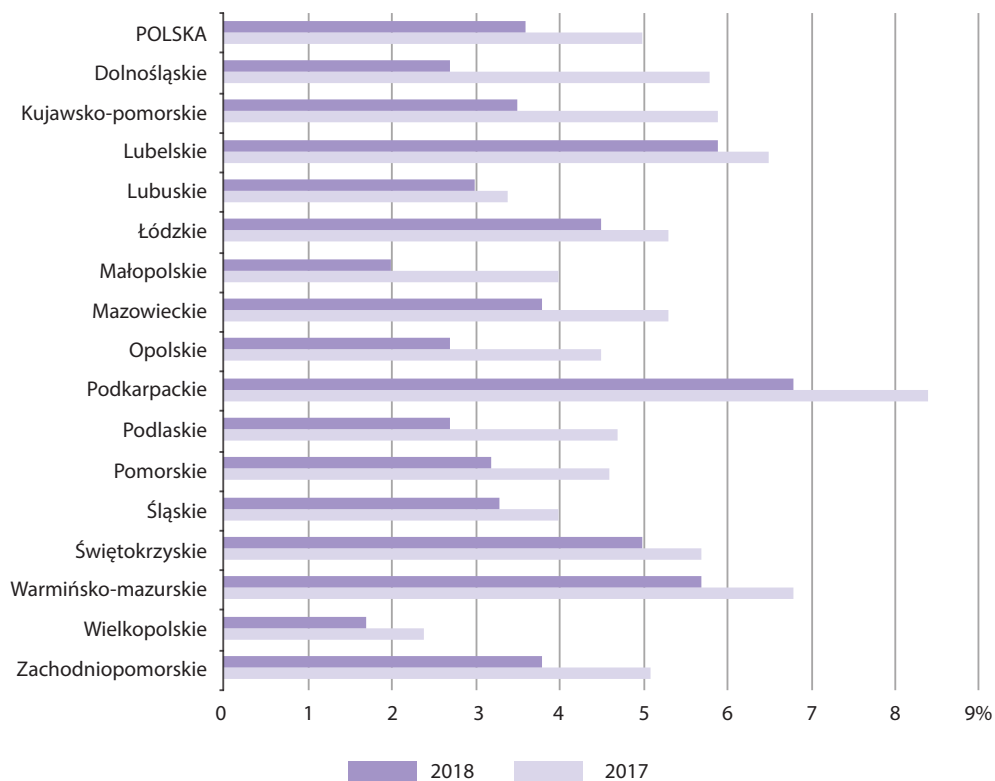
Employment rate and change in the number of employed persons by sex in the second quarter of 2018

W II kwartale 2018 r. liczba **bezrobotnych** według BAEL wyniosła 617 tys. osób i w skali roku zmniejszyła się o 246 tys. osób (tj. o 28,5%). Liczba bezrobotnych spadła we wszystkich województwach – najgłębszy spadek odnotowano w dolnośląskim (o 54,7%) i małopolskim (o 49,2%), a najmniejszy w lubelskim (o 9,8%).

Stopa bezrobocia według BAEL w II kwartale 2018 r. wyniosła średnio 3,6% i w porównaniu z poprzednim rokiem była niższa o 1,4 p. proc. Spadek stopy wystąpił we wszystkich województwach, najgłębszy w dolnośląskim (o 3,1 p. proc.) i kujawsko-pomorskim (o 2,4 p. proc.). Najniższą wartość stopy odnotowano w województwie wielkopolskim (1,7%), najwyższą w podkarpackim (6,8%).

Wykres 4. Stopa bezrobocia według BAEL w II kwartale
 Chart 4. Unemployment rate according to LFS basis in second quarter

Stopa bezrobocia **kobiet** wyniosła 3,4% (spadek o 1,3 p. proc. w stosunku do II kwartału 2017 r.). W podziale na województwa ukształtowała się w granicach od 1,2% w małopolskim do 7,4% w podkarpackim. W związku ze spadkiem liczby bezrobotnych kobiet poniżej 5 tys., z uwagi na reprezentacyjną metodę badania BAEL oraz ze względu na losowy błąd próby, stopa bezrobocia dla kobiet w województwie lubuskim nie została podana. W 12 województwach z 15 stopa bezrobocia kobiet zmniejszyła się w granicy od 4,5 p. proc. w dolnośląskim do 0,5 p. proc. w śląskim. Wzrost wskaźnika odnotowano w województwach: lubelskim (o 1,0 p. proc.), łódzkim (o 0,3 p. proc.) i zachodniopomorskim (o 0,2 p. proc.). Stopa bezrobocia **mężczyzn** była wyższa niż kobiet i wyniosła 3,7% (spadek o 1,5 p. proc. w stosunku do II kwartału ub. roku). Najniższa wartość wskaźnika wystąpiła w województwie wielkopolskim (1,3%), a najwyższa w podkarpackim (6,3%). Stopa bezrobocia mężczyzn zmniejszyła się w 14 województwach, najgłębszy spadek odnotowano w kujawsko-pomorskim (o 3,1 p. proc.), zachodniopomorskim (o 2,5 p. proc.) i mazowieckim (o 2,1 p. proc.). W województwie lubuskim wskaźnik pozostał na poziomie sprzed roku i wyniósł 3,6%, a w świętokrzyskim stopa bezrobocia wzrosła z 5,5% do 5,6%.

W II kwartale 2017 r. stopa bezrobocia na **wsł** ukształtowała się na poziomie 3,8% i zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku o 1,3 p. proc. Rozpiętość stopy bezrobocia kształtowała się w granicach od 0,9% w województwie małopolskim do 6,7% w podkarpackim. W związku ze spadkiem liczby bezrobotnych na wsi poniżej 5 tys., z uwagi na reprezentacyjną metodę badania BAEL i ze względu na losowy błąd próby, dla bezrobotnych na wsi województwa podlaskiego nie podano stopy bezrobocia. Stopa bezrobocia w **miastach** wyniosła 3,5% i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 1,4 p. proc. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w miastach województwa wielkopolskiego (1,8%) i pomorskiego (2,6%), najwyższą – podkarpackiego i lubelskiego (odpowiednio 6,6% i 6,2%).

Populacja **biernych zawodowo** wyniosła 13246 tys. osób, tj. o 8 tys. mniej niż w II kwartale 2017 r., co stanowiło 43,5% ogółu ludności w wieku powyżej 15 lat (wobec 43,3% przed rokiem). Spadek od-

notowano w 9 województwach, w granicach od 2,9% w zachodniopomorskim do 0,1% w kujawsko-pomorskim. W województwie lubuskim liczba biernych zawodowo utrzymała się na poziomie ub. roku, a w pozostałych województwach wystąpił wzrost – największy w podkarpackim (o 3,2%) i dolnośląskim (o 2,5%), najmniejszy w mazowieckim (o 0,5%).

Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w II kwartale 2018 r. wyniosła 837 osób (przed rokiem 856 osób). Spadek odnotowano w 11 województwach, najgłębszy w zachodniopomorskim (z 959 do 898 osób) i małopolskim (z 853 do 798 osób). W pozostałych województwach relacja pogorszyła się – najbardziej w podkarpackim (z 945 do 970 osób) i świętokrzyskim (z 933 do 953 osób). Najkorzystniejsza relacja osób niepracujących do pracujących wystąpiła w województwach mazowieckim i wielkopolskim, gdzie na 1000 osób pracujących przypadało po 717 osób niepracujących; natomiast najgorsza w podkarpackim (970).

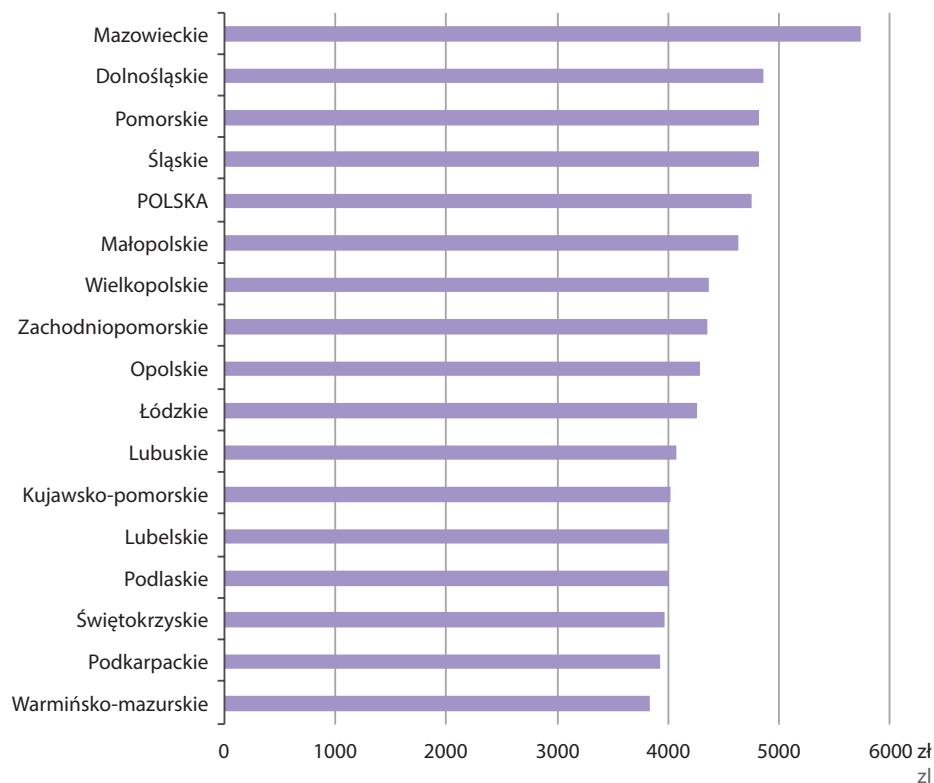
Wynagrodzenia Wages and salaries

W I półroczu 2018 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrosły wynagrodzenia zarówno w przemyśle, jak i w budownictwie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–czerwiec br. wyniosło 4756,62 zł i było o 7,3% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 5,0%). Zwiększenie wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach. W największym stopniu wzrosło w śląskim (o 8,6%), małopolskim (o 8,0%) i podlaskim (o 7,5%), a w najmniejszym – w pomorskim (o 5,9%), opolskim (o 6,4%) i lubelskim (o 6,5%).

Najwyższy poziom wynagrodzeń utrzymywał się nadal w województwach mazowieckim i dolnośląskim (odpowiednio 120,7%, 102,2% średniej krajowej), przy czym w dolnośląskim wynagrodzenia rosły nieco szybciej, a w mazowieckim wolniej niż średnio w kraju. Wynagrodzenie większe niż średnio w Polsce odnotowano również w województwach pomorskim i śląskim (po 1,3% więcej niż średnio). Najniższy poziom wynagrodzeń, podobnie jak w okresach poprzednich, wystąpił w województwie warmińsko-mazurskim (o 19,3% mniej niż średnio w kraju). W grupie województw o najniższym wynagrodzeniu znalazły się także podkarpackie i świętokrzyskie (odpowiednio o: 17,5% i 16,4% mniej niż średnia krajowa).

Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w I półroczu 2018 r.
Chart 5. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in first half of 2018

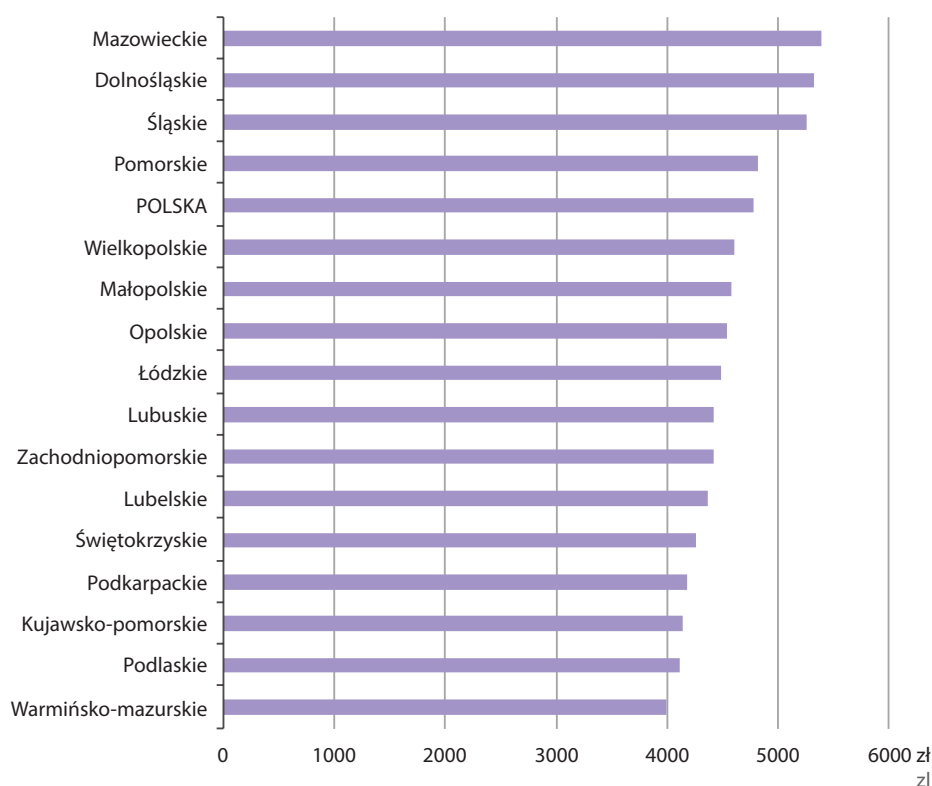

Relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw do średniej krajowej, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku poprawiła się w 4 województwach: 1,2 p. proc. w śląskim, 0,6 p. proc. w małopolskim i po 0,1 p. proc. w dolnośląskim i podlaskim. W województwach: lubuskim, łódzkim i wielkopolskim relacja nie uległa zmianie, a w pozostałych pogorszyła się – od 1,3 p. proc. w pomorskim do po 0,1 p. proc. w kujawsko-pomorskim, mazowieckim i zachodniopomorskim.

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw zwiększyła się o 0,3 p. proc. i wyniosła 40,0 p. proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przemyśle w I półroczu 2018 r. wyniosło 4785,04 zł i było o 7,3% wyższe niż w I półroczu ub. roku (przed rokiem wzrost o 5,0%). Wzrost odnotowano we wszystkich województwach, w tym największy w śląskim (o 8,7%), lubuskim (o 8,5%), podlaskim i wielkopolskim (po 7,9%), a najmniejszy w lubelskim i zachodniopomorskim (po 6,2%) oraz pomorskim (o 6,3%).

Wykres 6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle w I półroczu 2018 r.
Chart 6. Average monthly gross wages in industry in first quarter of 2018

Wynagrodzenia w przemyśle były wyższe niż średnio w kraju w 4 województwach: mazowieckim (o 12,9%), dolnośląskim (o 11,2%), śląskim (o 10,1%) i pomorskim (o 0,8%). W pozostałych województwach wynagrodzenia kształtowały się poniżej średniej krajowej, najniższe nadal notowano w warmińsko-mazurskim i podlaskim (odpowiednio o 16,5% i 14,0% mniej niż średnio w kraju).

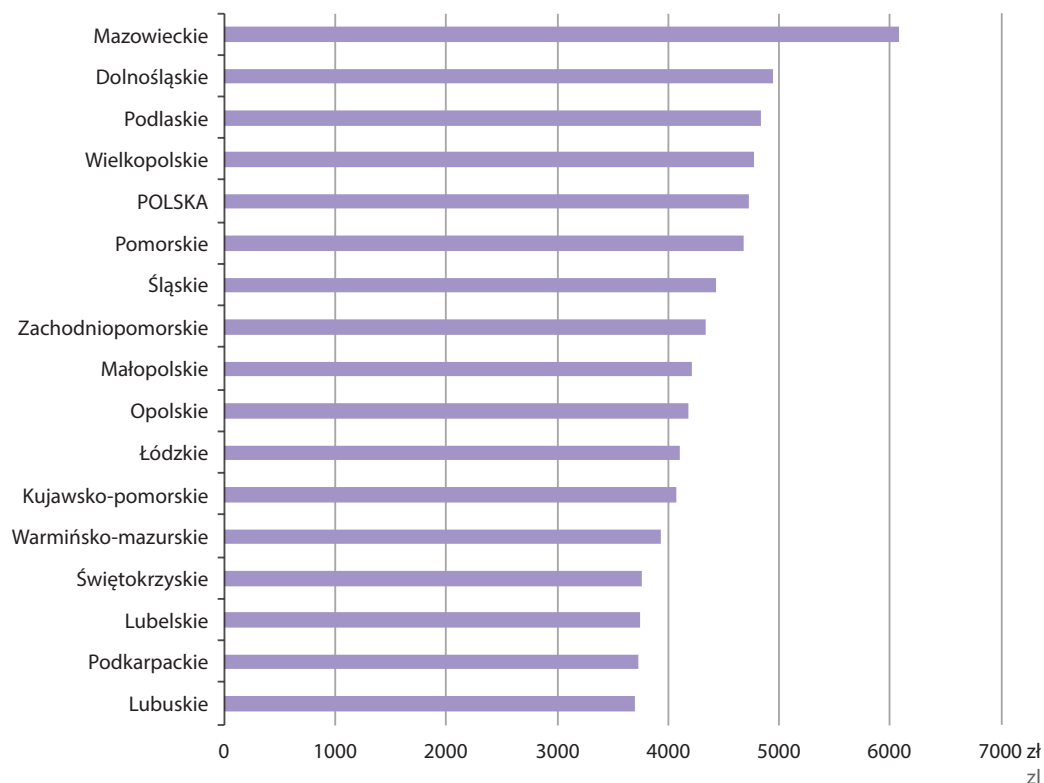
W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w przemyśle do średniej krajowej poprawiła się w 5 województwach (od 1,4 p. proc. w śląskim do 0,4 p. proc. w podkarpackim). W województwach: łódzkim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim relacja utrzymała się na poziomie sprzed roku, a w pozostałych województwach – pogorszyła się (najbardziej w pomorskim i zachodniopomorskim – po 0,9 p. proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w przemyśle zmniejszyła się o 0,8 p. proc. i wyniosła 29,4 p. proc.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w budownictwie w I półroczu 2018 r. wyniosło 4734,72 zł i było o 8,4% wyższe niż przed rokiem (w I półroczu 2017 r. wzrost o 4,7%). Wzrost wynagrodzeń odnotowano we wszystkich województwach, największy w śląskim (o 11,7%), pomorskim i wielkopolskim (po 10,8%), podkarpackim (o 10,4%) i łódzkim (o 10,2%), najmniejszy – w lubelskim (o 3,4%) i opolskim (o 4,8%).

Wykres 7.
Chart 7.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie w I półroczu 2018 r.
Average monthly gross wages and salaries in construction in first half of 2018

Najwyższym poziomem przeciętnych wynagrodzeń w budownictwie nadal charakteryzowało się województwo mazowieckie (o 28,4% wyższym niż średnio w kraju). W kolejnych pod względem wysokości wynagrodzeń województwach dolnośląskim, podlaskim i wielkopolskim płace były wyższe niż przeciętnie w kraju odpowiednio o: 4,3%, 2,0% i 1,0%. W pozostałych województwach wynagrodzenia były niższe od średniej krajowej, w tym najniższe w lubuskim (o 21,8%) i podkarpackim (o 21,1%).

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku relacja przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w budownictwie do średniej krajowej poprawiła się w 7 województwach, najbardziej w śląskim (o 2,7 p. proc.), wielkopolskim (o 2,2 p. proc.) i pomorskim (o 2,1 p. proc.). W pozostałych województwach relacja pogorszyła się (najbardziej w lubelskim – o 3,8 p. proc. oraz dolnośląskim i opolskim – po 3,0 p. proc.).

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższym i najniższym wynagrodzeniu w budownictwie wyniosła 50,2 p. proc. i w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku zmniejszyła się o 2,8 p. proc.

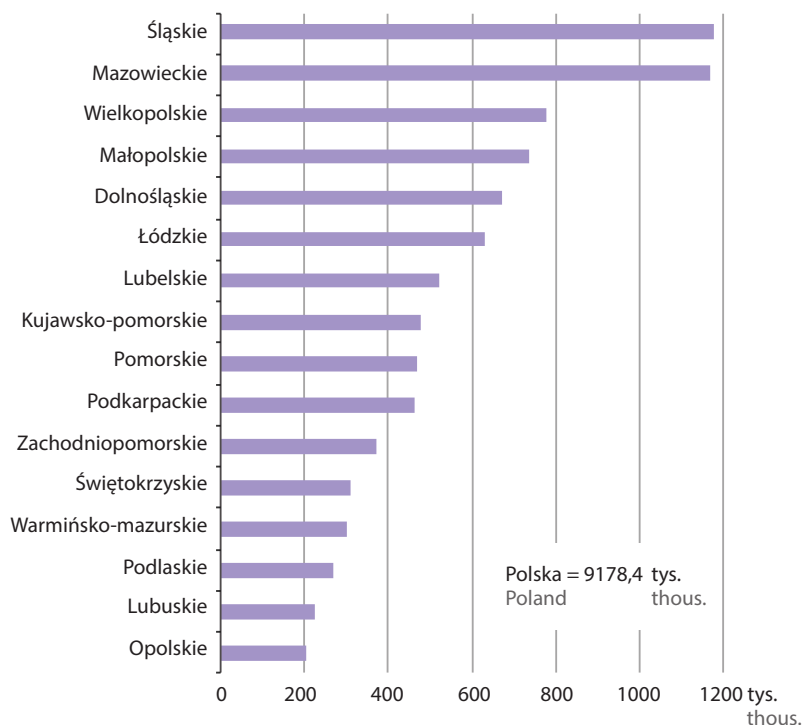
Emerytury i renty

Retirement and other pensions

W I półroczu 2018 r. odnotowano wzrost przeciętnej liczby emerytów i rencistów, przy wzroście przeciętnej liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia w systemie ubezpieczeń społecznych i spadku liczby osób pobierających świadczenia dla rolników indywidualnych. W skali roku zwiększyła się zarówno przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolników indywidualnych.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów ogółem w I półroczu 2018 r. wyniosła 9178,4 tys. osób i była o 3,0% większa niż przed rokiem. Wzrost liczby emerytów i rencistów obserwowano we wszystkich województwach w granicach od 1,7% w opolskim do 3,9% w zachodniopomorskim.

Wykres 8. Przeciętna liczba emerytów i rencistów w I półroczu 2018 r.
Chart 8. The average number of retirees and pensioners in first half of 2018

Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 8011,2 tys. osób (o 3,6% więcej niż w I półroczu 2017 r.). Wzrost liczby pobierających świadczenia odnotowano we wszystkich województwach w granicach od 2,2% w opolskim do 5,8% w podlaskim. W ujęciu rocznym liczba rolników indywidualnych pobierających emerytury i renty zmniejszyła się o 1,1% do poziomu 1167,2 tys. osób.

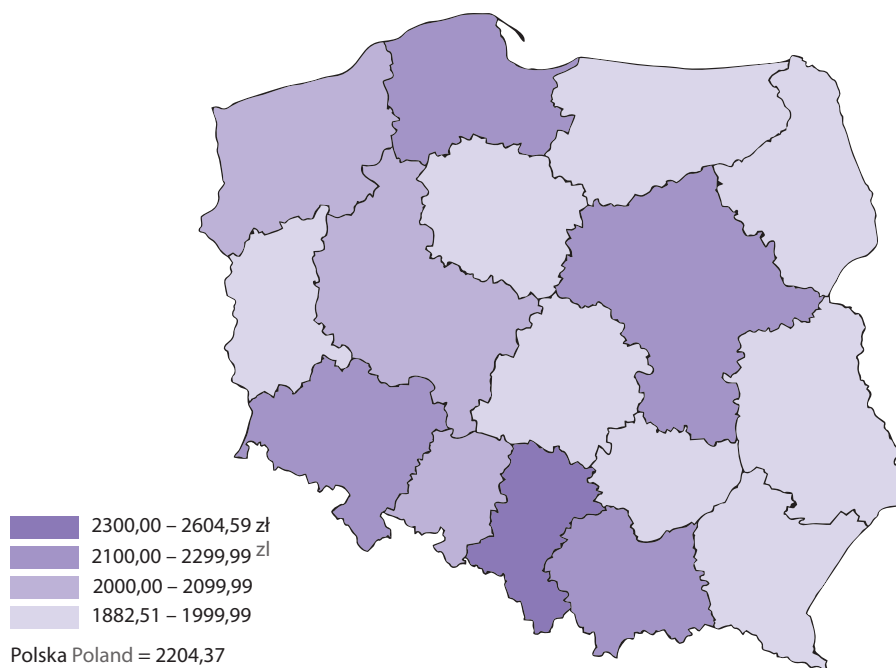
Spadek obserwowano w 14 województwach, w granicach od 3,5% w lubuskim do 0,3% w łódzkim. Liczba rolników indywidualnych pobierających emerytury i renty zwiększyła się w skali roku w kujawsko-pomorskim i wielkopolskim (po 0,3%).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w I półroczu 2017 r. ukształtowała się na poziomie 2204,37 zł i była o 4,0% wyższa niż przed rokiem. Wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto odnotowano we wszystkich województwach, w grani-

cach od 3,6% w śląskim do 5,4% w lubuskim. Emerytury i renty wyższe niż przeciętnie w kraju wypłacono w śląskim (o 18,2%) oraz w mazowieckim (o 0,7%). Najniższe przeciętne emerytury i renty w tym systemie wypłacono w podkarpackim (o 14,6% mniej niż średnio w kraju), a następnie w świętokrzyskim, lubelskim, warmińsko-mazurskim i podlaskim (odpowiednio mniej o: 12,5%, 12,0%, 11,6% i 11,3%).

Mapa 5. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w I półroczu 2018 r.

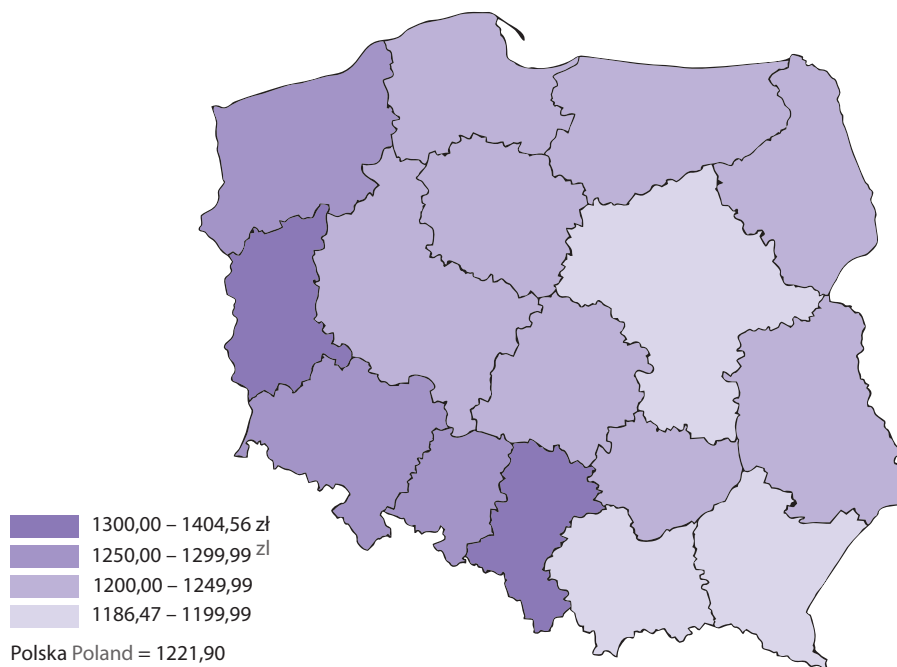
Map 5. Average gross monthly retirement and pension from non-agricultural social security system in first half of 2018

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych zmniejszyła się w I półroczu 2018 r. wyniosła 32,8 p. proc. (wobec 34,2 p. proc. przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w I półroczu 2018 r. wyniosła 1221,90 zł i w skali roku zwiększyła się o 2,2%. Wzrost obserwowano we wszystkich województwach – od 1,0% w śląskim do 2,8% w podlaskim i świętokrzyskim. W 9 województwach przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych była wyższa niż średnia w kraju, w tym najwyższa, podobnie jak w analogicznym okresie 2017 r., w województwie śląskim (o 14,9%). Najniższe emerytury i renty rolnicze wypłacono w małopolskim i mazowieckim (odpowiednio o 2,9% i o 2,4% mniejsze niż średnio w kraju).

Mapa 6. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w I półroczu 2018 r.
Map 6. Average gross monthly retirement and pension for farmers in first half of 2018

Rozpiętość w relacji do średniej krajowej między województwami o najwyższej i najniższej przeciętnej emeryturze i rencie brutto rolników indywidualnych zmniejszyła się i w I półroczu 2018 r. wyniosła 17,8 p. proc. (wobec 19,5 p. proc. przed rokiem).

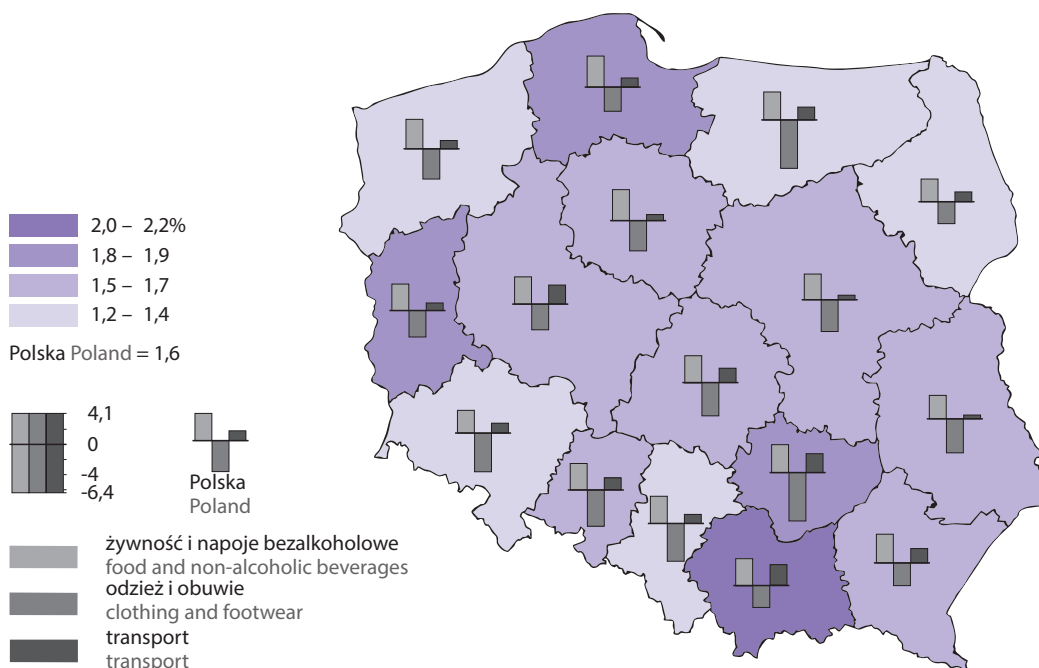
Ceny Prices

W I półroczu br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w mniejszym stopniu niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. W II kwartale br. dynamika cen nieco przyspieszyła m.in. w wyniku wzrostu cen towarów i usług w zakresie transportu. Zwolniło natomiast tempo wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych.

W I półroczu br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku były wyższe o 1,6% (wobec 1,9% odpowiednio przed rokiem). Wzrosły m.in. ceny żywności i napojów bezalkoholowych (o 3,6%), opłaty w zakresie edukacji (o 2,1%), ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem (o 1,9%), towarów i usług w zakresie mieszkania (o 1,7%), napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 1,4%) oraz towarów i usług związanych z transportem (o 1,3%). Obniżyły się natomiast ceny odzieży i obuwia (o 4,1%).

Mapa 7. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w I półroczu 2018 r. zmiana do analogicznego okresu roku poprzedniego

Map 7. Prices of consumer goods and services in first half of 2018 change to the same period of the previous year

Największy wpływ na poziom wskaźnika cen miały wzrosty cen żywności i napojów bezalkoholowych, towarów i usług w zakresie mieszkania oraz transportu, które podwyższyły wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o: 0,87 p. proc., 0,44 p. proc. oraz 0,11 p. proc. Spadek cen odzieży i obuwia obniżył wskaźnik o 0,22 p. proc.

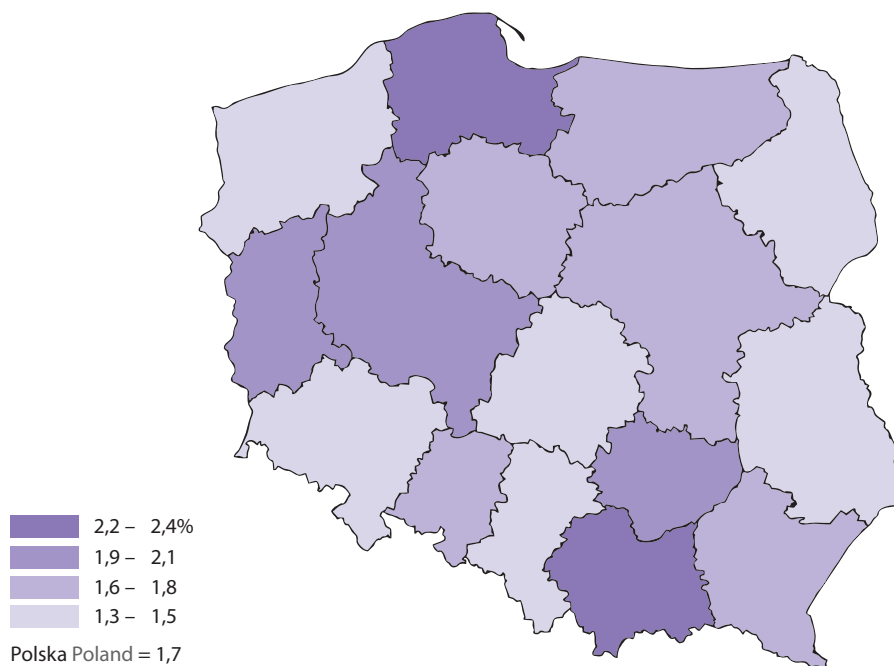
W porównaniu z I półroczem ub. roku wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych odnotowano we wszystkich województwach w granicach od 1,2% w dolnośląskim do 2,2% w małopolskim; w 7 województwach wzrost cen był wyższy niż przeciętnie w kraju.

W II kwartale br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w skali roku o 1,7%. Wzrost cen wyż-

szy niż przeciętnie w kraju odnotowano w województwach: małopolskim (2,4%), pomorskim (2,2%), lubuskim, świętokrzyskim i wielkopolskim (po 1,9%) oraz opolskim i podkarpackim (po 1,8%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen miały wzrosty cen żywności i napojów bezalkoholowych, towarów i usług w zakresie mieszkania oraz transportu, które podwyższyły wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o: 0,79 p. proc., 0,44 p. proc. oraz 0,38 p. proc. Spadek cen odzieży i obuwia wpłynął na obniżenie tego wskaźnika o 0,22 p. proc.

Mapa 8. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w II kwartale 2018 r. zmiana do analogicznego okresu roku poprzedniego

Map 8. *Prices of consumer goods and services in second quarter of 2018 change to the same period of the previous year*

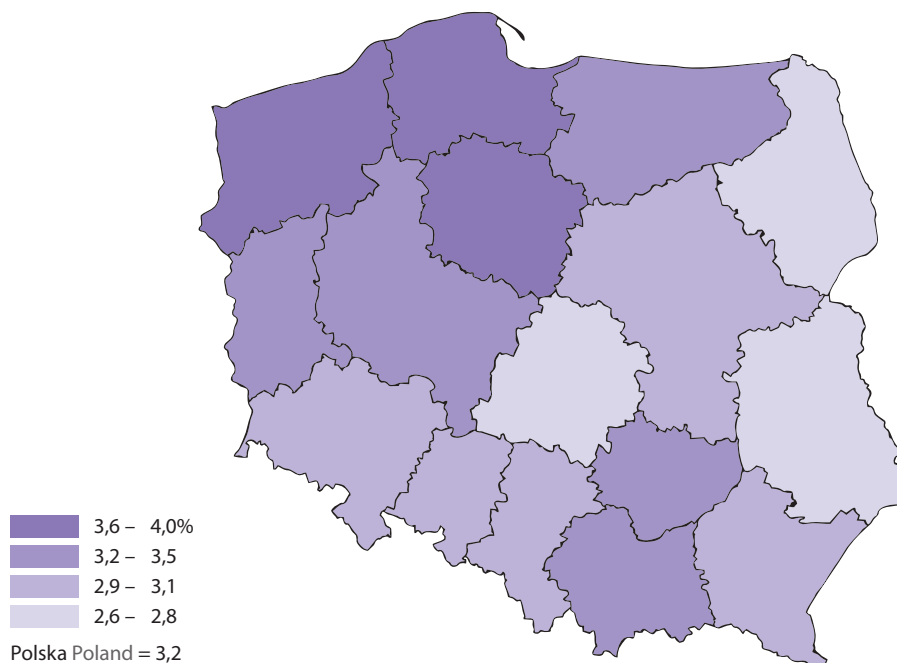
W II kwartale br. wzrost cen **żywności i napojów bezalkoholowych** w skali roku wyniósł 3,2%, przy czym żywność podrożała o 3,4%, a napoje bezalkoholowe o 1,4%. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły we wszystkich województwach (najbardziej w pomorskim – o 4,0%, najmniej natomiast w lubelskim – 2,6%). Wzrost cen wyższy niż przeciętnie w kraju obserwowano w 6 województwach.

Więcej niż przed rokiem konsumenci płacili m.in. za oleje i tłuszcze, w tym masło podrożało o 23,9% (najbardziej w województwie opolskim – o 28,7%). Wzrosły także ceny artykułów w grupie „mleko, sery, jaja” (przeciętnie o 7,2%). W tej grupie wzrost cen jaj w województwach kształtował się od 19,7% w łódzkim do 34,1% w zachodniopomorskim. Śmietana podrożała o 10,4%, zwłaszcza w województwach: lubelskim (o 14,3%), podlaskim (o 13,2%) oraz małopolskim (o 13,0%). Jogurty natomiast były droższe o 7,6%, przy czym w 9 województwach wzrost cen był wyższy niż średnio w kraju (najwyższy w małopolskim – 10,6%). Sery i twarogi podrożały średnio o 2,6%, zwłaszcza w województwach: kujawsko-pomorskim (o 3,7%) oraz warmińsko-mazurskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim (po 3,6%). Ceny mleka pełnego świeżego wzrosły średnio o 2,5%; w województwach wzrost cen kształtował się od 0,5% w lubuskim do 7,0% w lubelskim, przy spadku cen w łódzkim (0,1%). Pieczywo najbardziej podrożało w województwie warmińsko-mazurskim (o 10,8% wobec 4,5% w kraju). Więcej niż przed rokiem płacono również za owoce (o 5,1%), które najbardziej podrożały w województwach: śląskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim (po 6,3%). Obserwowano także wyższe ceny warzyw (o 3,0%), zwłaszcza w województwach: podlaskim (o 8,4%), zachodniopomorskim (o 6,5%) i pomorskim (o 4,6%). Makarony i produkty makaronowe naj-

bardziej podrożały w województwie lubelskim, a kasze i ziarna zbóż w lubuskim (odpowiednio o 5,7% i 4,4% wobec 2,5% i 2,3% średnio w kraju), przy czym wzrost cen kasz dotyczył 15 województw. Więcej niż przed rokiem konsumenci płacili za mięso (średnio o 2,0%). Mięso drobiowe w 10 województwach podrożało bardziej niż przeciętnie, zwłaszcza w warmińsko-mazurskim – o 8,5%, opolskim – o 7,4% i małopolskim – o 7,1%, wobec 4,4% w kraju. Ceny wędlin wzrosły o 3,0%, zwłaszcza w województwie lubuskim (o 5,7%), zachodniopomorskim (o 5,1%) oraz lubelskim (o 4,3%). Wzrost cen mięsa wołowego w województwach kształtował się od 0,7% w dolnośląskim do 7,7% w lubelskim, przy spadku cen w warmińsko-mazurskim (o 0,6%). Odnotowano natomiast spadek cen mięsa wieprzowego średnio o 2,0% (najgłębszy w województwie wielkopolskim – 3,3%), przy czym w: lubuskim, opolskim i kujawsko-pomorskim ceny wzrosły odpowiednio o 1,7%, 1,2% i 0,1%. W skali roku podrożała również mąka pszenna (średnio o 1,8%), a wzrost cen obserwowano w 13 województwach. Droższe były ryby i owoce morza (o 1,6%), których cena najbardziej wzrosła w województwie śląskim (o 4,2%). Ryż był droższy średnio o 1,4%, przy czym wyższe ceny w skali roku odnotowano w 12 województwach. Spadły natomiast ceny cukru (o 33,1%), najbardziej w województwach małopolskim i podlaskim (po 37,9%).

Mapa 9. Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w II kwartale 2018 r. zmiany do analogicznego okresu roku poprzedniego

Map 9. *Prices of food and non-alcoholic beverages in the second quarter of 2018 changes to the same period of the previous year*

Utrzymał się spadek cen **odzieży i obuwia** i wyniósł odpowiednio 5,0% i 2,0%. Niższe w skali roku ceny odzieży i obuwia odnotowano we wszystkich województwach w granicach od 7,1% w świętokrzyskim do 2,3% w pomorskim.

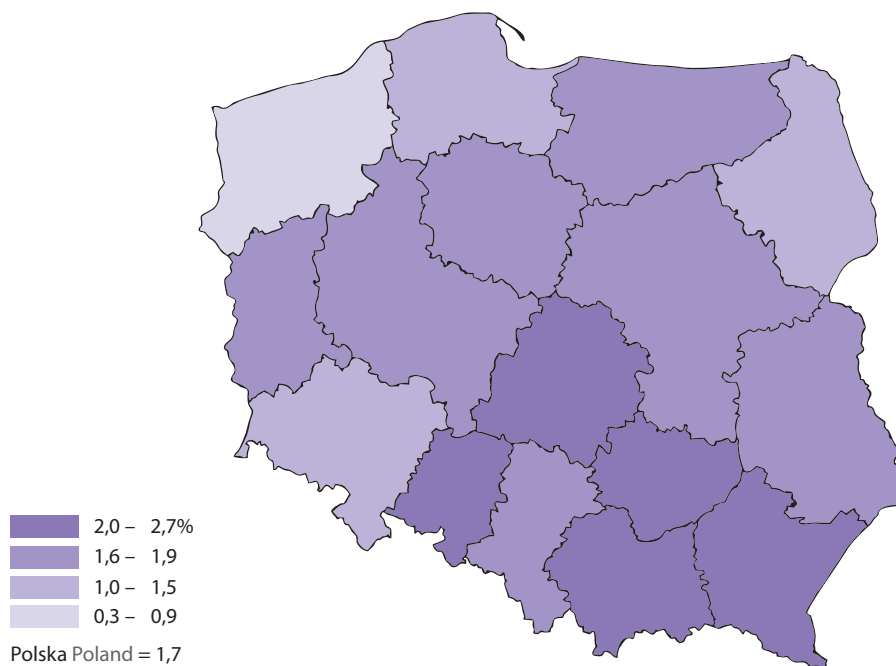
Ceny towarów i usług w zakresie **mieszkania**¹ wzrosły przeciętnie w skali roku o 1,7%. Wzrost cen wyższy niż średnio w kraju odnotowano w województwach: świętokrzyskim (2,7%), małopolskim i opolskim (po 2,4%), łódzkim (2,3%) oraz podkarpackim (2,0%).

¹ Opłaty obejmują wydatki związane z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii oraz wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Mapa 10. Ceny towarów i usług w zakresie mieszkania w II kwartale 2018 r. zmiana do analogicznego okresu roku poprzedniego

Map 10. *Prices of goods and services in the field of dwelling in the second quarter of 2018 change to the same period of the previous year*

Podniesiono opłaty za wywóz śmieci (o 3,9%), przy czym wzrost cen notowano w 12 województwach, zwłaszcza w lubuskim (14,0%). Niższe ceny za wywóz śmieci obserwowano w województwie zachodniopomorskim (o 1,3%), natomiast nie zmieniły się w: opolskim, pomorskim i wielkopolskim. Wzrost opłat za usługi kanalizacyjne w województwach kształtował się od 0,1% w mazowieckim do 5,3% w opolskim (wobec 1,5% w kraju). Zaopatrywanie w wodę podrożało w skali roku średnio o 0,9%, najbardziej w województwie łódzkim (o 3,1%), a ceny niższe niż przed rokiem notowano jedynie w mazowieckim (o 0,9%). Podrożały również nośniki energii (średnio o 1,7%). Wzrost cen paliw stałych w województwach kształtował się od 3,5% w zachodniopomorskim do 11,5% w małopolskim i opolskim, wobec 8,2% w kraju. Ceny energii cieplnej wzrosły średnio o 0,8%, przy czym podwyżki obserwowano w 11 województwach; najbardziej wzrosły w małopolskim (o 3,1%), natomiast najgłębszy spadek cen notowano w kujawsko-pomorskim (1,4%). Nie uległy natomiast zmianie w skali roku, podobnie jak w województwie świętokrzyskim ceny energii elektrycznej. Wzrost cen energii elektrycznej obserwowano natomiast w województwach: dolnośląskim i opolskim (po 0,7%) oraz lubelskim, łódzkim i podlaskim (po 0,1%), a w pozostałych odnotowano spadek cen (w granicach od 0,3% do 0,1%). W skali roku notowano niższe ceny gazu (średnio 1,7%). Spadek cen obserwowano w 15 województwach, najgłębszy w lubuskim (3,2%). Wzrost cen w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego wyniósł średnio 0,4%.

Artykuły i usługi związane ze **zdrowiem** były droższe niż przed rokiem średnio o 2,0%. Opłaty związane ze zdrowiem wzrosły we wszystkich województwach, w tym najbardziej w lubuskim (o 3,2%).

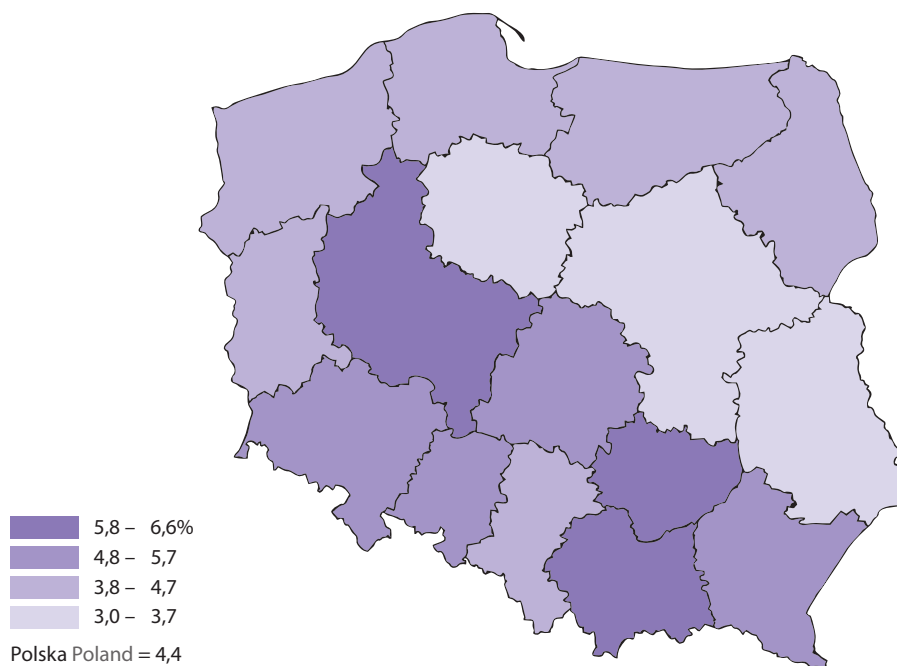
Podniesiono opłaty za usługi stomatologiczne (o 4,0%), najbardziej w województwie lubuskim (o 10,4%). Ceny usług lekarskich wzrosły o 3,8%, a szpitalnych – o 2,6%, zwłaszcza w województwie lubelskim (odpowiednio o 7,2% i 5,9%), przy czym wzrost cen usług szpitalnych dotyczył 15 województw. W skali roku podrożały również wyroby farmaceutyczne (o 1,1%); w województwach wzrost cen kształtował się od 0,3% w podlaskim do 2,4% w zachodniopomorskim. Niższe natomiast były opłaty sanatoryjne (o 0,7%).

W II kwartale br. ceny towarów i usług w zakresie **transportu** wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 4,4%. Wzrost cen dotyczył wszystkich województw (od 3,0% w mazowieckim do 6,6% w wielkopolskim), w tym w 7 był wyższy niż średnio w kraju.

Znacznie więcej konsumenci płacili za paliwa i smary do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 8,4%). Wzrost cen oleju napędowego kształtował się od 10,4% w podkarpackim do 13,6% w świętokrzyskim (wobec 11,3% w kraju). Droższa była również benzyna (średnio o 8,0%), przy czym w 8 województwach ceny wzrosły w stopniu wyższym niż przeciętnie w kraju (najbardziej w małopolskim – o 8,9%). Odnotowano również wzrost cen gazu ciekłego (średnio 2,5%), zwłaszcza w województwach: świętokrzyskim (5,8%), warmińsko-mazurskim (5,0%) oraz małopolskim (4,7%). Spadły natomiast ceny samochodów osobowych (o 5,2%), w tym najbardziej w: dolnośląskim, opolskim, świętokrzyskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim (po 7,3%).

Mapa 11. Ceny towarów i usług w zakresie transportu w II kwartale 2018 r. zmiana do analogicznego okresu roku poprzedniego

Map 11. *Prices of goods and services in the field of transport in the second quarter of 2018 change to the same period of the previous year*

Ceny w zakresie **rekreacji i kultury** były wyższe niż w II kwartale ub. roku średnio o 0,9%. W województwach wzrost cen kształtował się od 0,1% w śląskim do 1,8% w lubelskim i wielkopolskim, przy czym w warmińsko-mazurskim pozostały na poziomie sprzed roku, natomiast w podlaskim i dolnośląskim obserwowano spadek cen (odpowiednio o 1,0% i 0,7%).

Droższe niż przed rokiem były gazety i czasopisma (o 3,4%). W 6 województwach ceny wzrosły w stopniu wyższym niż przeciętnie, zwłaszcza w małopolskim i świętokrzyskim (po 4,5%). Więcej niż przed rokiem należało zapłacić także za bilety do kin, teatrów i na koncerty (średnio o 2,4%). W województwach wzrost cen biletów kształtował się od 0,1% w dolnośląskim do 12,5% w podlaskim, przy spadku cen w opolskim (1,0%), lubelskim (0,2%) i mazowieckim (0,1%). Usługi w zakresie turystyki zorganizowanej wzrosły średnio o 0,7%, najbardziej w województwie kujawsko-pomorskim (o 3,6%), przy czym w podlaskim, warmińsko-mazurskim, dolnośląskim oraz śląskim obserwowano spadek cen. Niższe natomiast były ceny książek (o 6,5%), zwłaszcza w województwach świętokrzyskim (o 8,5%) oraz warmińsko-mazurskim i zachod-

niopomorskim (po 7,9%). Potaniał również sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 3,6%); w województwach spadek cen kształtował się od 6,4% w zachodniopomorskim do 0,9% w świętokrzyskim.

Opłaty w zakresie **edukacji** wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku średnio o 2,2%. Największe podwyżki notowano w województwie lubuskim (o 5,1%).

W porównaniu z **poprzednim kwartałem** wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w II kwartale 2018 r. obserwowano we wszystkich województwach (średnio 0,5%). Wzrost cen wyższy niż przeciętnie notowano w województwach: pomorskim (0,9%), świętokrzyskim (0,7%), małopolskim, mazowieckim i wielkopolskim (po 0,6%). W porównaniu z poprzednim kwartałem wzrosły m.in. ceny towarów i usług w zakresie transportu (o 3,8%), odzieży i obuwia (o 3,2%), napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 0,6%) oraz artykułów i usług związanych ze zdrowiem (o 0,5%). Spadek cen towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury wyniósł średnio 0,5%, przy czym w województwach mazowieckim i pomorskim obserwowano wyższe ceny niż w I kwartale br. Ceny żywności i napojów bezalkoholowych obniżono średnio o 0,1%. Spadek cen żywności i napojów bezalkoholowych notowano w 8 województwach (w granicach od 0,8% do 0,1%), w dolnośląskim, małopolskim, podlaskim i świętokrzyskim ceny pozostały na poziomie z poprzedniego kwartału, natomiast w pozostałych województwach wzrost cen wyniósł od 0,1% do 0,3%.

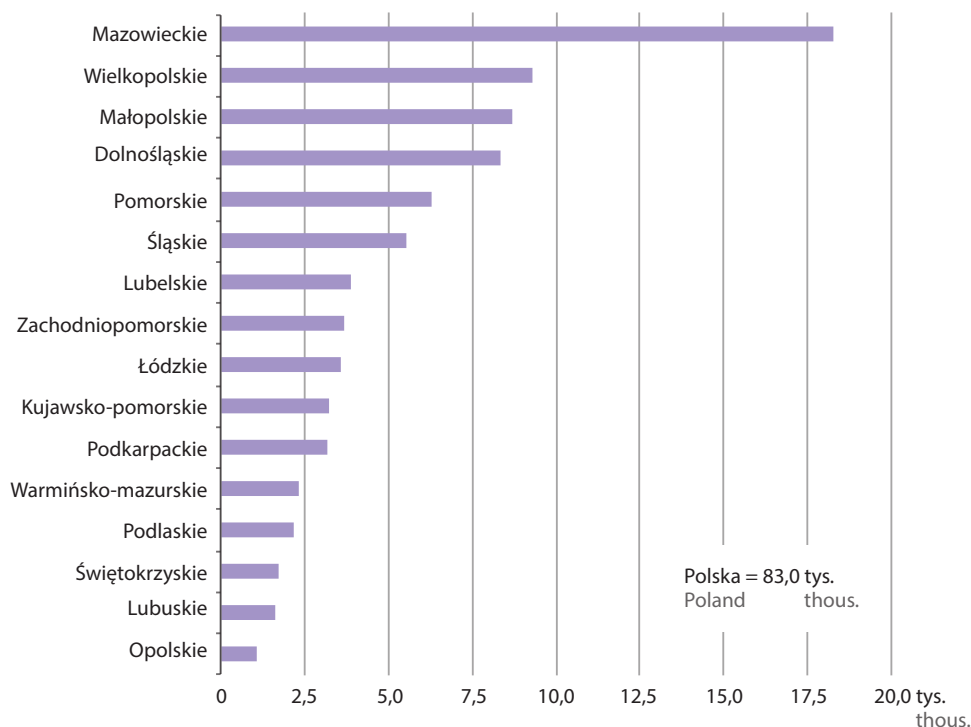
Budownictwo mieszkaniowe

Residential construction

W I półroczu 2018 r. oddano do użytkowania więcej mieszkań niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost odnotowano we wszystkich formach budownictwa. Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia była nieco większa niż przed rokiem.

W I półroczu br. **oddano do użytkowania** 83,0 tys. mieszkań, tj. o 6,0% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 6,2%). Wzrost wystąpił w 9 województwach, największy w opolskim (38,5%), a wysoki również w lubelskim (20,9%) i w dolnośląskim (18,7%). Najmniejszy wzrost zanotowano w województwach zachodniopomorskim (1,9%) i podlaskim (2,3%). W województwach: śląskim, podkarpackim, pomorskim, warmińsko-mazurskim, lubuskim, kujawsko-pomorskim i małopolskim odnotowano spadek (odpowiednio o 0,3%, 2,0%, 4,0%, 5,8%, 6,5%, 6,7% i 8,4%). Najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w województwach: mazowieckim, wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim, co stanowiło łącznie ponad połowę ogółu mieszkań w kraju.

Wykres 9. Mieszkania oddane do użytkowania w I półroczu 2018 r.
Chart 9. Dwellings completed in first half of 2018

Na wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania wpłynął wzrost mieszkań oddanych w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 8,8% do 48,1 tys.) oraz mieszkań indywidualnych (o 0,4% do 32,7 tys.). Więcej mieszkań niż przed rokiem oddano w budownictwie spółdzielczym (1007, wobec 802).

W porównaniu z I półroczem ub. roku w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania zwiększył się udział budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem (z 56,5% do 58,0%). Nieznacznie zwiększył się udział budownictwa spółdzielczego (z 1,0% do 1,2%). Zmniejszył się natomiast udział budownictwa indywidualnego (z 41,6% do 39,4%).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 93,9 m² (przed rokiem 96,2 m²). Największe mieszkania budowano w województwach: podkarpackim (118,5 m²), śląskim (118,0 m²), świętokrzyskim (113,9 m²) i opolskim (113,7 m²), a najmniejsze w: mazowieckim (81,2 m²), zachodniopomorskim (82,3 m²), dolnośląskim (83,1 m²) i warmińsko-mazurskim (89,2 m²). W budownictwie spółdzielczym średnia powierzchnia mieszkania wyniosła 53,8 m², a w budownictwie indywidualnym – 145,1 m².

W I półroczu 2018 r. **wydano pozwolenia na budowę** 132,2 tys. mieszkań, tj. o 0,7% więcej niż w I półroczu 2017 r. Wzrost odnotowano w 10 województwach, największy w opolskim oraz świętokrzyskim (po 43,4%), następnie w podlaskim (o 34,7%) i warmińsko-mazurskim (o 34,5%), a najmniejszy w łódzkim (o 2,1%) i podkarpackim (o 2,2%). W pozostałych województwach wystąpił spadek liczby pozwoleń na budowę, najgłębszy w województwie dolnośląskim. W I półroczu br. w budownictwie realizowanym przez inwestorów indywidualnych wydano pozwolenia na budowę 46,6 tys. mieszkań; najwięcej w województwie mazowieckim, a najmniej w opolskim.

Produkcja przemysłu i budownictwa

Production of industry and construction

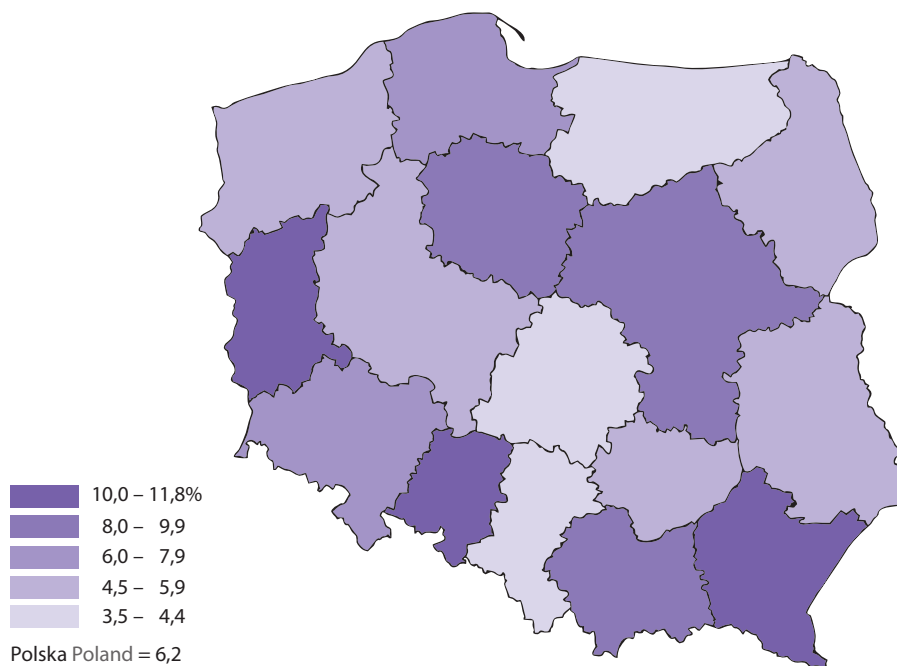
Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w I półroczu 2018 r. była o 6,2% wyższa niż w I półroczu 2017 r. (przed rokiem odnotowano wzrost o 5,8%).

W I półroczu 2018 r. **produkcja sprzedana budownictwa** (w cenach bieżących) była w skali roku wyższa o 25,9% (wobec wzrostu o 8,3% w analogicznym okresie 2017 r.).

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w I półroczu 2018 r. była o 6,2% wyższa niż w analogicznym okresie 2017 r. (przed rokiem wzrost o 5,8%). Wzrost produkcji wystąpił we wszystkich województwach, w 7 był większy niż średnio w kraju, w tym największy w podkarpackim (o 11,8%), a następnie w lubuskim (o 11,5%) i opolskim (o 10,8%). Najmniej produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się w województwie śląskim (o 3,5%).

Mapa 12. Produkcja sprzedana przemysłu w I półroczu 2018 r. (ceny stałe)
(I półrocze 2017=100)

Map 12. Sold production of industry in first half of 2018 (constant prices)
(first half of 2017=100)

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (średnio w kraju o 2,8%) obserwowany również we wszystkich województwach; w 9 był większy niż średnio w kraju. Największy wzrost zatrudnienia w przemyśle wystąpił w województwie podlaskim (o 5,0%), w którym odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu blisko dwukrotnie większy niż średnio w kraju (o 5,3%).

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** (w cenach bieżących) w I półroczu 2018 r. była o 25,9% wyższa w porównaniu z ub. rokiem (kiedy odnotowano wzrost o 8,3%). Wzrost wystąpił we wszystkich województwach, największy w warmińsko-mazurskim (o 57,6%, wobec wzrostu o 17,1% w I kwartale 2017 r.), a następnie w pomorskim i wielkopolskim (po 50,2%, wobec wzrostu odpowiednio o 4,2%

i o 3,8% przed rokiem) i małopolskim (40,9%, wobec wzrostu o 4,9% I kwartale ub. roku). Najmniejszy wzrost odnotowano w podlaskim (o 2,2%, przed rokiem największy wzrost o 34,0%).

Wzrostowi produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętnie o 5,2%), notowany w 14 województwach. Największy wzrost wystąpił w województwie pomorskim (o 10,5%), w którym odnotowano również jeden z większych wzrostów produkcji sprzedanej budownictwa. Spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie wystąpił w województwie świętokrzyskim i opolskim (odpowiednio o: 0,7%, 6,0%), w których wzrost produkcji był niższy od średniej krajowej.

Blisko połowę produkcji sprzedanej przemysłu (48,3%) oraz ponad połowę budownictwa (54,5%) nadal realizowały przedsiębiorstwa mające siedzibę w 3 województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw

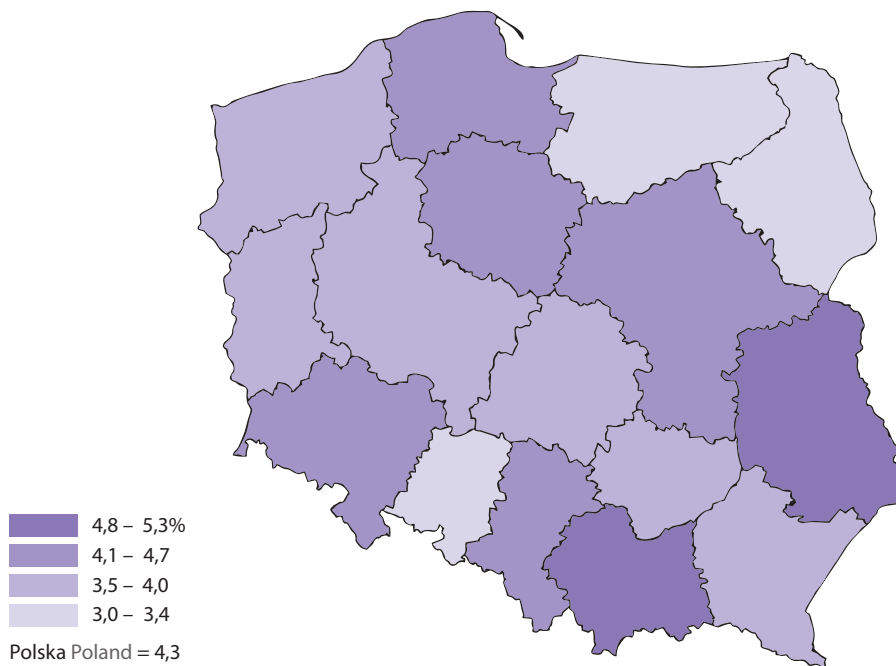
Financial results of enterprises

W I półroczu 2018 r. **wyniki finansowe** badanych przedsiębiorstw niefinansowych były mniej korzystne od notowanych w analogicznym okresie poprzedniego roku. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe pogorszyły się.

Wzrost przychodów z całokształtu działalności wyniósł 6,5% i był niższy niż koszt ich uzyskania (7,2%), co wpłynęło na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów – z 94,3% przed rokiem do 94,9%. W skali roku zmniejszył się wskaźnik rentowności obrotu brutto z 5,7% do 5,1% oraz netto z 4,9% do 4,3%. Zwiększył się wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów z 4,8% do 5,0%. Wynik finansowy netto zmniejszył się o 6,7% (spadek zysku netto o 2,3%, wzrost straty netto o 23,8%), przy wzroście o 7,9% kwoty obciążeń wyniku finansowego brutto. Zwiększył się udział jednostek rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów (o 1,0 p. proc. do 74,6%), zmniejszył się natomiast ich udział w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej (o 1,1 p. proc. do 81,7%).

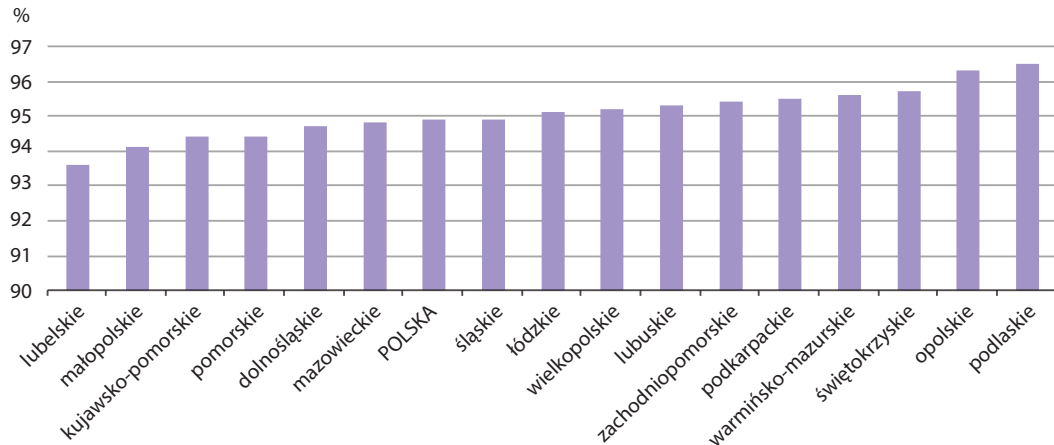
Mapa 13. Wskaźnik rentowności obrotu netto w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych w II kwartale 2018 r.

Map 13. Net turnover profitability rate in the surveyed non-financial enterprises in second quarter of 2018

Wykres 10. Wskaźnik poziomu kosztów w II kwartale 2018 r.
 Chart 10. Cost level indicator in second quarter of 2018

Polepszenie wskaźnika poziomu kosztów odnotowano w województwach pomorskim oraz kujawsko-pomorskim i było to wynikiem szybszego wzrostu **przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania**. W pozostałych województwach wskaźnik poziomu kosztów pogorszył się – najbardziej w województwie mazowieckim i łódzkim.

Wynik finansowy brutto badanych przedsiębiorstw zmniejszył się o 4,6% w skali roku do 75164,2 mln zł (zysk brutto 88642,5 mln zł, strata brutto 13478,3 mln zł). **Obciążenia wyniku finansowego brutto** zwiększyły się o 928,5 mln zł do poziomu 12729,4 mln zł.

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 62434,8 mln zł (zysk netto 76399,2 mln zł, strata netto 13964,4 mln zł), wobec 66952,1 mln zł w I półroczu 2017 r. Polepszenie wyniku finansowego brutto odnotowano w 5 województwach, a netto – w 4, w tym jedynie w województwie lubelskim wzrost wyniku finansowego netto był większy niż wyniku finansowego brutto. W województwie zachodniopomorskim wynik finansowy netto pozostał na poziomie z roku poprzedniego. W pozostałych województwach wyniki finansowe brutto i netto były gorsze w porównaniu z I półroczem 2017 r.

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zwiększył się w skali roku z 4,8% do 5,0%. Poprawę wskaźnika zaobserwowano w 7 województwach, a największy wzrost wystąpił w podkarpackim (z 4,1% do 5,0%) oraz kujawsko-pomorskim (z 4,7% do 5,5%). W województwie mazowieckim wskaźnik pozostał na poziomie sprzed roku (4,6%), a w pozostałych województwach nastąpiło osłabienie wskaźnika, w tym najgłębsze w przedsiębiorstwach województw: warmińsko-mazurskiego (z 4,6% do 3,9%), dolnośląskiego (z 5,7% do 5,1%) oraz lubelskiego (z 7,2% do 6,7%). Rozpiętość wskaźnika rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniosła 3,3 p. proc., i podobnie jak przed rokiem, wyznaczały ją województwa lubelskie (6,7%) i podlaskie (3,4%).

W badanych podmiotach **wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto** zmniejszyły się w skali roku odpowiednio: z 5,7% do 5,1% oraz z 4,9% do 4,3%. Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu brutto wyniosła, tak jak w roku poprzednim, 2,9 p. proc. (od 3,5% w podlaskim do 6,4% w lubelskim). Rozpiętość wskaźnika rentowności obrotu netto wyniosła 2,3 p. proc. (wobec 2,4 p. proc. przed rokiem) i wyznaczona była przez województwa podlaskie (3,0%) oraz lubelskie (5,3%).

Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności w I półroczu 2018 r. kształtował się następująco:

Województwa <i>Voivodships</i>	Udział jednostek rentownych w % <i>Share of profitable units in %</i>		Województwa <i>Voivodships</i>	Udział jednostek rentownych w % <i>Share of profitable units in %</i>	
	w liczbie jednostek ogółem <i>in the total number of units</i>	w przychodach z całokształtu działalności <i>in revenues from total activity</i>		w liczbie jednostek ogółem <i>in the total number of units</i>	w przychodach z całokształtu działalności <i>in revenues from total activity</i>
Polska	74,6	81,7			
Warmińsko-mazurskie	73,6	90,3	Podkarpackie	77,3	83,0
Podlaskie	80,6	90,2	Lubelskie	70,4	82,9
Pomorskie	74,4	89,1	Lubuskie	74,0	82,2
Świętokrzyskie	75,5	88,2	Wielkopolskie	76,1	81,4
Zachodniopomorskie	74,8	85,4	Dolnośląskie	71,5	80,8
Małopolskie	78,0	85,2	Mazowieckie	72,4	78,6
Kujawsko-pomorskie	73,3	84,1	Łódzkie	72,4	77,4
Śląskie	77,1	83,5	Opolskie	72,7	71,3

Udział podmiotów rentownych w przychodach z całokształtu działalności zmniejszył się w skali roku z 82,8% do 81,7%; największy spadek wystąpił w województwie opolskim. Zwiększył się natomiast ich udział w ogólnej liczbie badanych podmiotów gospodarczych z 73,6% do 74,6% (najbardziej w województwie podlaskim).

Nakłady inwestycyjne

Investment outlays

W I półroczu 2018 r. badane przedsiębiorstwa niefinansowe poniosły wyższe **nakłady inwestycyjne** niż przed rokiem. Wzrosły nakłady na budynki i budowle oraz nakłady na zakupy. Wzrosła liczba nowo rozpoczętych inwestycji natomiast ich wartość kosztorysowa była niższa niż przed rokiem.

Nakłady inwestycyjne ogółem badanych przedsiębiorstw¹ wyniosły 54,4 mld zł i były (w cenach stałych) o 10,3% wyższe niż przed rokiem (kiedy notowano spadek o 1,1%). Nakłady na budynki i budowle zwiększyły się o 15,2%, natomiast na zakupy² wzrosły o 8,3%. Udział zakupów w nakładach ogółem zmniejszył się do 65,2% z 67,3% przed rokiem. Nakłady realizowało 77,0% badanych podmiotów, wobec 78,9% w analogicznym okresie 2017 roku.

W 10 województwach odnotowano wyższy niż średnio w kraju udział zakupów w nakładach ogółem. Natomiast niższy udział zakupów w nakładach ogółem wykazały jednostki w województwach: świętokrzyskim, wielkopolskim, małopolskim, mazowieckim, pomorskim i lubelskim.

Uzeregowanie województw pod względem dynamiki zrealizowanych nakładów w okresie styczeń-czerwiec 2017 r. i 2018 r. przedstawiało się następująco:

2017		2018	
Analogiczny okres roku poprzedniego = 100 (ceny bieżące)			
Corresponding period of the previous year = 100 (current prices)			
Polska	99,7	Polska	110,5
Kujawsko-pomorskie	148,6	Zachodniopomorskie	139,6
Podlaskie	143,4	Podkarpackie	127,2
Świętokrzyskie	119,3	Wielkopolskie	127,1
Zachodniopomorskie	111,1	Podlaskie	126,7
Lubelskie	109,5	Lubuskie	116,7
Pomorskie	107,2	Mazowieckie	114,0
Opolskie	106,9	Dolnośląskie	113,2
Podkarpackie	102,9	Śląskie	113,1
Mazowieckie	101,3	Małopolskie	108,6
Małopolskie	99,9	Lubelskie	107,1
Śląskie	98,2	Łódzkie	101,3
Dolnośląskie	97,6	Warmińsko-mazurskie	99,0
Warmińsko-mazurskie	95,7	Opolskie	96,3
Wielkopolskie	91,2	Świętokrzyskie	95,1
Lubusk	89,8	Pomorskie	85,0
Łódzkie	79,8	Kujawsko-pomorskie	62,9

¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych.

² Maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu.

Największy udział w zrealizowanych nakładach w I półroczu 2018 roku miały jednostki z województw: mazowieckiego, dolnośląskiego, śląskiego i wielkopolskiego – łącznie 65,8% (przed rokiem 63,0%). W kolejnych województwach: łódzkim, małopolskim, pomorskim, podkarpackim, lubelskim, zachodniopomorskim i kujawsko-pomorskim zrealizowano 27,9% nakładów (przed rokiem 30,7%). Na pozostałe województwa przypadało tak jak przed rokiem - 6,3%.

W strukturze nakładów na nowe środki trwałe największy udział miały nakłady jednostek przetwórstwa przemysłowego – 39,6% (w analogicznym okresie 2017 roku – 41,5%). Jednostki mające siedzibę na terenie województw: mazowieckiego, śląskiego, wielkopolskiego, dolnośląskiego, małopolskiego, łódzkiego i podkarpackiego realizowały 74,3% nakładów związanych z przetwórstwem przemysłowym.

W okresie sześciu miesięcy 2018 r. **rozpoczęto** 115,6 tys. **inwestycji**, tj. o 7,7% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 1,0% w analogicznym okresie 2017 roku). Około 65% rozpoczętych inwestycji stanowiły przyłącza energetyczne i gazowe o niewielkiej jednostkowej wartości kosztorysowej. Łączna **wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych** wyniosła 28,2 mld zł i była o 17,7% niższa niż w I półroczu 2017 roku (kiedy notowano wzrost o 25,1%). Największy udział w liczbie rozpoczętych inwestycji miały jednostki z województw: mazowieckiego, małopolskiego, wielkopolskiego i pomorskiego (łącznie 89,4%). Największy udział w wartości kosztorysowej rozpoczętych inwestycji przypadało na jednostki mające siedzibę na terenie województw: mazowieckiego (47,8%), dolnośląskiego (8,4%), śląskiego (7,9%), wielkopolskiego (7,2%), małopolskiego (6,1%) i łódzkiego (5,6%).

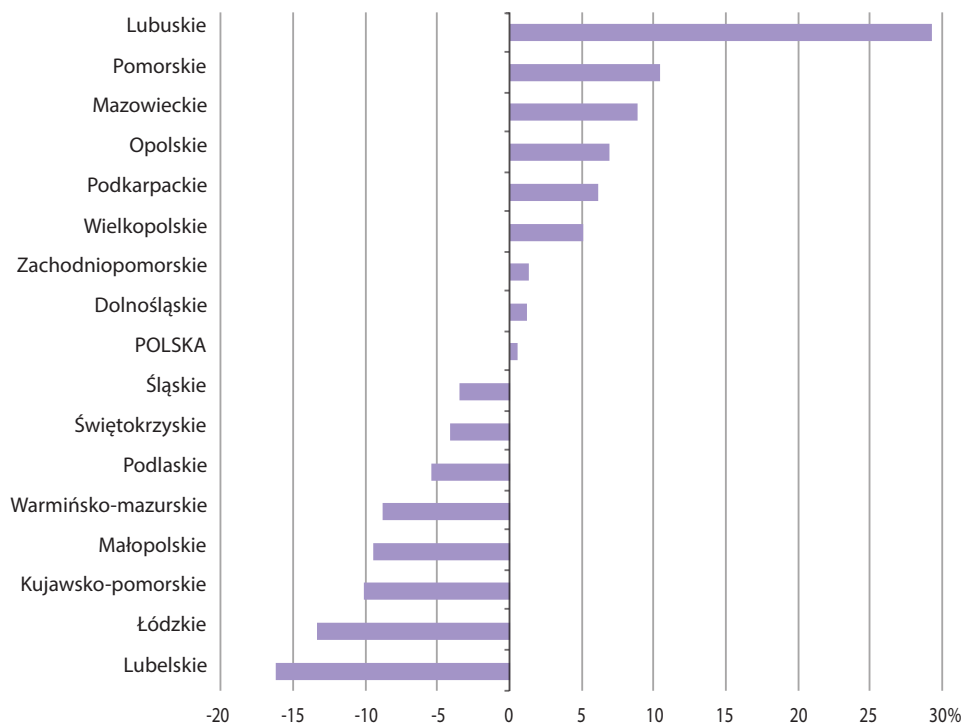
Według danych nieostatecznych, w I półroczu 2018 r., mniej skupiono ziarna zbóż podstawowych, natomiast więcej ziemniaków, żywca rzeźnego ogółem w wadze poubojowej ciepłej oraz mleka krowiego. Na rynku rolnym w czerwcu 2018 r., zarówno w obrocie targowiskowym jak i w skupie, średnie ceny zbóż oraz ziemniaków były niższe niż w analogicznym okresie ub. roku. Również niższe były ceny skupu żywca wieprzowego i mleka krowiego oraz ceny targowiskowe prosiąt na chów. Wyższe natomiast były ceny skupu żywca wołowego.

Według wstępnych danych w I półroczu 2018 r. **skupiono** w kraju 3372,8 tys. ton **zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), tj. o 8,4% mniej niż w analogicznym okresie 2017 r. W skali roku spadek skupu obserwowano w 10 województwach, w granicach od 37,1% w dolnośląskim do 7,3% w opolskim. W pozostałych województwach odnotowano wzrost skupu ziarna zbóż podstawowych, w tym największy w warmińsko-mazurskim.

W I półroczu 2018 r. skupiono 425,1 tys. ton **ziemniaków** (dane nieostateczne), tj. o 4,7% więcej niż w tym samym okresie ub. roku. Wzrost skupu odnotowano w 9 województwach, w tym największy w opolskim i podkarpackim. W pozostałych województwach wystąpił spadek skupu, w tym najgłębszy w podlaskim, warmińsko-mazurskim i śląskim.

Wykres 11. Zmiany w skupie żywca rzeźnego w I półroczu 2018 r. wzrost/spadek w skali roku w %

Chart 11. Changes in procurement of animals for slaughter in first half of 2018 increase/decrease in a year in %

Według wstępnych danych **skup żywca rzeźnego** (w wadze poubojowej ciepłej) w I półroczu 2018 r. wyniósł 2280,1 tys. ton i był o 0,6% wyższy niż w analogicznym okresie 2017 r. Na wzrost skupu żywca ogółem miał wpływ wzrost skupu żywca wieprzowego, przy spadku skupu żywca wołowego i drobiowego. W skali roku wzrost skupu żywca rzeźnego odnotowano w 8 województwach, w granicach od 1,2% w dolnośląskim do 29,3% w lubuskim. W pozostałych województwach skup żywca zmniejszył się, w tym najbardziej w lubelskim (o 16,2%) i łódzkim (o 13,3%).

W porównaniu z I półroczem ub. roku, **skup żywca wołowego** (w wbc) był o 3,4% mniejszy i wyniósł 221,9 tys. ton. Spadek skupu obserwowano w 11 województwach, w granicach od 44,2% w małopolskim do 1,6% w wielkopolskim. W pozostałych województwach skup żywca wołowego zwiększył się, w tym najbardziej w lubuskim i śląskim.

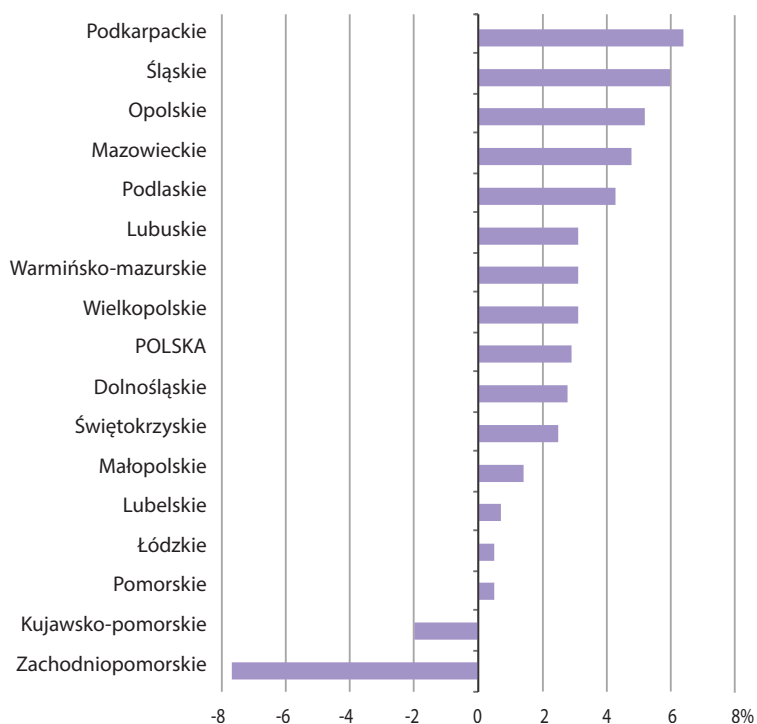
W skali roku **skup żywca wieprzowego** (w wbc) był o 3,2% większy i wyniósł 874,7 tys. ton. Wzrost skupu wystąpił w 10 województwach, w granicach od 1,6% w wielkopolskim do 22,7% w mazowieckim. W pozostałych województwach skup żywca wieprzowego zmniejszył się, w tym najgłębszy spadek odnotowano w zachodniopomorskim (19,1%), lubuskim (17,8%) i kujawsko-pomorskim (15,6%).

W I półroczu 2018 r. **skup żywca drobiowego** wyniósł 1178,6 tys. ton i był o 0,5% mniejszy niż przed rokiem. Spadek skupu obserwowano w 9 województwach, w granicach od 25,9% w lubelskim do 3,0% w opolskim.

Według wstępnych danych w I półroczu br. skupiono 5872,6 mln l **mleka krowiego**, tj. o 2,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost skupu mleka obserwowano w 14 województwach, w granicach od 0,5% w łódzkim i pomorskim do 6,4% w podkarpackim. Spadek skupu mleka wystąpił w zachodniopomorskim (7,7%) i kujawsko-pomorskim (2,0%).

Wykres 12. Zmiany w skupie mleka krowiego w I półroczu 2018 r. wzrost/spadek w skali roku w %

Chart 12. Changes in procurement of cows' milk in first half of 2018 increase/decrease in a year in %

W czerwcu br. **na targowiskach** za 1 dt **pszenicy** płacono średnio 80,15 zł, tj. o 1,4% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek cen obserwowano w 9 województwach (spośród 15 badanych) w granicach od 6,6% w kujawsko-pomorskim do 0,5% w łódzkim. W 10 województwach za 1 dt pszenicy płacono więcej niż przeciętnie w kraju. Najwyższe ceny notowano na targowiskach w zachodniopomorskim (100,00 zł za 1 dt) i opolskim (87,50 zł), a najniższe w świętokrzyskim (73,59 zł) i lubelskim (74,91 zł).

W czerwcu 2018 r. **w skupie** za 1 dt **pszenicy** płacono średnio 68,60 zł (o 3,4% mniej niż w czerwcu ub. roku). Średnie ceny skupu pszenicy w 6 województwach były wyższe od przeciętnej w kraju; najwięcej za 1 dt pszenicy płacono w warmińsko-mazurskim (70,71 zł) i mazowieckim (70,33 zł), a najmniej – w lubelskim (65,63 zł) i podkarpackim (65,78 zł). W skali roku spadek cen obserwowano w 14 województwach, w granicach od 9,1% w świętokrzyskim do 1,2% w dolnośląskim. W ujęciu rocznym więcej za pszenicę w skupie płacono w lubuskim (o 5,1%) i mazowieckim (o 3,9%).

Za 1 dt **żyta na targowiskach** w czerwcu br. płacono średnio 63,67 zł, tj. o 1,7% mniej niż przed rokiem. W 5 województwach (spośród 12 badanych) przeciętne ceny żyta za 1 dt były wyższe od średniej w kraju, a najwyższe odnotowano w dolnośląskim (86,67 zł) i śląskim (81,50 zł). Najmniej za 1 dt żyta płacono w kujawsko-pomorskim (56,67 zł) i lubelskim (57,67 zł). Spadek cen wystąpił w 5 województwach (spośród 12 badanych) w granicach od 6,8% w kujawsko-pomorskim do 1,4% w wielkopolskim. W skali roku ceny żyta wzrosły najbardziej na targowiskach w dolnośląskim. W województwie łódzkim pozostały na poziomie sprzed roku.

W czerwcu br. za 1 dt **żyta w skupie** płacono średnio 58,05 zł, tj. o 4,7% mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. W 4 województwach (spośród 15 badanych) przeciętne ceny skupu żyta były wyższe od średniej krajowej, a najwyższe odnotowano w pomorskim (60,16 zł za 1 dt) i zachodniopomorskim (60,10 zł). Najmniej za żyto w skupie płacono w małopolskim (52,28 zł za 1 dt) i lubelskim (53,05 zł). W porównaniu z czerwcem 2017 r. ceny żyta w skupie były niższe w 11 województwach, w granicach od 19,5% w lubelskim do 4,4% w łódzkim. W ujęciu rocznym więcej za żyto w skupie płacono w małopolskim (o 19,6%), podkarpackim (o 9,9%), zachodniopomorskim (o 2,1%) i lubuskim (o 1,5%).

Na targowiskach za ziemniaki jadalne (późne) w czerwcu 2018 r. płacono średnio 84,95 zł za 1 dt, tj. o 4,2% mniej niż w czerwcu ub. roku. W 8 województwach średnie ceny ziemniaków były wyższe od przeciętnej w kraju. Najwięcej za ziemniaki płacono na targowiskach w zachodniopomorskim (116,25 zł za 1 dt), lubuskim (104,21 zł) i pomorskim (100,69 zł), a najmniej – w świętokrzyskim (70,97 zł za 1 dt) i małopolskim (71,77 zł). W skali roku spadek cen ziemniaków jadalnych (późne) obserwowano w 12 województwach, w granicach od 18,8% w warmińsko-mazurskim do 0,4% w łódzkim.

W czerwcu br. **w skupie** przeciętna cena **ziemniaków ogółem** ukształtowała się na poziomie 56,08 zł za 1 dt i w skali roku zmniejszyła się o 10,2%. Spadek cen obserwowano w 13 województwach (spośród 15 badanych) w granicach od 61,5% w warmińsko-mazurskim do 2,4% w śląskim. Więcej niż przed rokiem płacono w podlaskim (o 26,1%) i lubelskim (o 12,3%).

W czerwcu 2018 r. za 1 kg **żywca rzeźnego wołowego** (bydła bez cieląt) **w skupie** płacono średnio 6,49 zł, tj. o 4,3% więcej niż przed rokiem. W 10 województwach przeciętne ceny skupu były wyższe od średniej w kraju. Rozpiętość cen skupu za 1 kg żywca wołowego wynosiła od 5,88 zł w lubelskim do 7,05 zł w zachodniopomorskim. Wzrost cen obserwowano w 14 województwach, w granicach od 1,3% w podkarpackim do 16,8% w lubuskim. W skali roku średnie ceny żywca wołowego były niższe w lubelskim (o 6,8%) i śląskim (o 1,7%).

Średnia cena skupu **żywca rzeźnego wieprzowego** w czerwcu 2018 r. wynosiła 4,64 zł za 1 kg i była o 17,4% niższa niż w czerwcu 2017 r. W 9 województwach przeciętne ceny skupu żywca wieprzowego były wyższe od średniej krajowej, a najwyższe zanotowano w lubuskim (5,07 zł za 1 kg) i opolskim (4,95 zł). Najmniej za 1 kg żywca wieprzowego w skupie płacono w pomorskim (4,39 zł) i lubelskim (4,47 zł). W skali roku spadek cen odnotowano we wszystkich województwach, w granicach od 20,9% w lubelskim do 7,5% w lubuskim.

Na **targowiskach** w czerwcu br. za 1 **prosię na chów** średnio płacono 181,37 zł, tj. o 3,6% mniej niż przed rokiem. Spadek cen obserwowano w 6 województwach (spośród 7 badanych) w granicach od 15,5% w mazowieckim do 4,6% w świętokrzyskim. Więcej w ujęciu rocznym za prosię płacono w małopolskim (o 2,6%). Wyższe ceny prosiąt od przeciętnej w kraju notowano w małopolskim (225,77 zł) i śląskim (225,00 zł). Natomiast najmniej za prosię płacono w mazowieckim (142,22 zł).

W czerwcu 2018 r. średnia cena skupu **mleka krowiego** za 100 l wynosiła 128,52 zł, tj. o 3,4% mniej niż przed rokiem. Rozpiętość cen skupu mleka za 100 l wynosiła od 115,17 zł w łódzkim do 136,70 zł w podlaskim. W 8 województwach średnie ceny skupu mleka były wyższe od przeciętnej w kraju. W ujęciu rocznym spadek cen skupu mleka odnotowano w 14 województwach, w granicach od 6,9% w lubelskim do 1,2% w świętokrzyskim. W skali roku średnie ceny skupu mleka były wyższe w podkarpackim (o 3,8%) i małopolskim (o 1,6%).

Uwagi ogólne

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.
2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.
3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.
4. Dane w podziale terytorialnym oraz w podziale według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**.
5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.
6. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.
7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
8. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.
9. W publikacji dane w zakresie:
  - 1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
  - 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
  - 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych** oraz **nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem jednostek prowadzących działalność gospodarczą zaliczoną według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw**, prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działal-

ności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Jako ceny stałe od 2016 r. przyjęto ceny stałe 2015 r. (średnie ceny bieżące 2015 r.).

12. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

15. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

Oznaczenia sekcji	Opis	Stosowane skróty
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Handel; naprawa pojazdów samochodowych
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Zakwaterowanie i gastronomia
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	Obsługa rynku nieruchomości
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Administrowanie i działalność wspierająca

16. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

Uwagi metodologiczne

1. Dane o:

a) **ludności** zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011) oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności;

b) urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

2. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o **bezrobociu rejestrowanym** dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1065, z późniejszymi zmianami).

Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, pracę społecznie użyteczną oraz osób skierowanych do agencji zatrudnienia w ramach zalecenia działań aktywizacyjnych.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy to osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych i które zgodnie z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 27 V 2014 r., spełniają co najmniej jedno z kryteriów:

a) bezrobotni do 30 roku życia,

b) długotrwale bezrobotni,

c) bezrobotni powyżej 50 roku życia,

d) bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej,

e) bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,

f) bezrobotni niepełnosprawni.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę napływu bezrobotnych obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby osób aktywnych zawodowo w końcu kwartału.

4. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym, metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach z wyjątkiem osób przebywających poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy i więcej.

Wyniki badania uogólniono w oparciu o bilanse ludności, dla których podstawą są wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r., a dane składowe (urodzenia, zgony i migracje) pochodzą z rejestrów urzędów stanu cywilnego, biur ewidencji poszczególnych gmin oraz PESEL.

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

a) wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;

b) miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego lub wypoczynkowego,
- z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. – powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto przypadające na 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw obliczono przyjmując:

- a) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- b) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- c) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

Dane o przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

6. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także z budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

7. Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa i wydobywania, przetwórstwa przemysłowego, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją) prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych, tj. dotacji do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Wartość **produkcji sprzedanej budownictwa** wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na niewystępujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- a) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- b) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- c) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- d) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- e) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

8. Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań. Od 2018 r. ulega zmianie zakres danych gromadzonych dla form budownictwa „indywidualne” oraz „przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”. Zmiana polega na włączeniu efektów budownictwa „indywidualnego realizowanego z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem” do efektów budownictwa „przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”. Poniżej zaprezentowano zmienione definicje:

- **budownictwo indywidualne** – realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe z przeznaczeniem na użytek własny inwestora;
- **budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem** – realizowane w celu osiągnięcia zysku przez różnych inwestorów.

9. Dane dotyczące **wyników finansowych przedsiębiorstw** dostosowano do ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1047, z późniejszymi zmianami).

Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- a) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- b) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- c) pozostałe przychody operacyjne;
- d) przychody finansowe.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- a) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- b) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- c) pozostałe koszty operacyjne;
- d) koszty finansowe.

Wyniki finansowe:

- a) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej — do końca 2015 r. korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- b) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia, które obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

Wskaźniki:

- a) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- b) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- c) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- d) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności.

10. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

11. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów żywnościowych są notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu.

12. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych. Prezentowane ceny skupu produktów rolnych pochodzą z badania miesięcznego (meldunek o skupie produktów rolnych realizowanym przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej).

13. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych** i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników **na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonywane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

14. Pogłowie zwierząt gospodarskich podano na podstawie badań pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego oraz bydła, owiec, drobiu i związanej z tymi gatunkami produkcji zwierzęcej, prezentując dane według grup produkcyjno-użytkowych. Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku — w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich — 2-krotnie w roku — według stanu w czerwcu i grudniu.

15. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

General notes

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**.

2. Data are presented according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.

3. The item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

4. Data according to territorial division as well as to NACE Rev. 2 sections are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled in accordance with to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

7. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

8. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.

9. In the publication data in regard to:

a) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** concern economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

b) **sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

c) **financial results of non-financial enterprises and investment outlays** and **newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of units conducting economic activity included, in accordance with the NACE Rev.2, in section “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities”), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations. An enterprise may be a sole legal unit. Enterprise sector includes those entities, which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis;

advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. As constant prices since 2016 were adopted – 2015 constant prices (2015 average current prices).

12. Some data are given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistics Poland.

13. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.

14. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

15. The names of some sections of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables with the sign "Δ". The list of abbreviations used and their full names are given below:

Section marking	Description	Abbreviations
G	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	Trade; repair of motor vehicles
I	Accommodation and food service activities	Accommodation and catering

16. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

Methodological notes

1. Data concerning:

a) population are compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011 as well as current reporting data on vital statistics and population migration;

b) births and deaths (including infant deaths) – are calculated according to the definition of infant birth and death – recommended by the World Health Organization (WHO).

2. Data on **average paid employment** include persons employed on the basis of a labour contract on a full and part-time basis, converted to full-time work period.

3. Data on the **unemployed persons registered** in the powiat labour offices are presented in accordance with the Law of 20 IV 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions (uniform text Journal of Laws 2017 item 1065, with later amendments).

Registered unemployment has not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works and directed to employment agency within the framework of activation actions appointment.

Unemployed persons with a specific situation on the labour market are the persons, who are entitled to priority in appointment for participation in special programmes and who, in accordance with amendment to Law on Employment Promotion and Labour Market Institutions, in force since 27 V 2014, persons fulfilling at least one of the criteria:

a) unemployed persons below 30 years of age,

b) are long-term unemployed,

c) unemployed persons over 50 years of age,

d) unemployed persons benefiting from social assistance,

e) unemployed persons with at least one child under 6 years of age or at least one disabled child below 18 years of age,

f) disabled unemployed persons.

The long-term unemployed are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation of adult in the workplace.

Unemployed persons without benefits are persons registered in employment offices, in search for work, who either lost or did not acquire rightsto benefits.

The **registered unemployment rate** is calculated as the relation of number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e. excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

The **inflow rate of unemployment** is calculated as a ratio of newly registered unemployed persons to the number of economically active persons at the end of a quarter.

4. Data on the **economic activity of the population**, aged 15 and more, are compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), which is conducted quarterly using continuous observation method (a sliding survey week). The survey includes the members of households in dwellings selected on a random basis

excluding persons staying outside the households, i.e. abroad or living in institutional households, for 12 months or longer.

The survey results have been generalized based on population balances or which the base has been the results of the Population and Housing Census of 2011, while the component data (births, deaths and migration) comes from the reports of civil status offices, local registration offices of individual gminas and PE-SEL. Economically active population includes all persons who are considered as employed or unemployed.

Among the **employed persons** are included all persons aged 15 or more who within the surveyed week:

a) performed, for at least one hour, any work generating pay or income, i.e. were employed as

paid employees, worked on own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture or assisted (without pay) in work on family agricultural farm or conducting family economic activity outside agriculture;

b) had work but did not perform it:

- due to illness, maternity leave, parental leave or vacation,
- due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 – exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto wages and salaries.

The **unemployed** are persons aged 15–74, who within the period of the surveyed week did not work, actively sought work and were available for work within two weeks after the surveyed week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within the period no longer than 3 months as well as persons who were available for that work.

The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or a given group) in population aged 15 and more (total or a given group).

The **unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or a given group) in the number of economically active population aged 15 and more (total or a given group).

5. Average monthly gross wage and salary per paid employee in the enterprise sector is calculated assuming the following:

- a) personal wages and salaries, excluding wages and salaries of outworkers and apprentices as well as persons employed abroad;
- b) payments from a share in profit or in the balance surplus of cooperatives;
- c) fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with labour contract.

Data regarding average monthly wages and salaries are given in gross terms, i.e., including deductions for personal income tax and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee.

6. Information regarding retirement and other pension benefits (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and also from the budgets of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration as well as the Ministry of Justice.

Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the source which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

Retirement and other pension benefits systems do not provide for the payment of retirement and other pensions arising out of international agreements.

Retirement and other pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

7. Data on the value of sold production of industry (i.e. of mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply and also water supply; sewerage, waste management and remediation activities) are presented excluding VAT and the excise tax, but including the value of subsidies on products and services, in so-called basic prices.

The **value of sold production of construction** presented in basic prices, is equal to the value expressed in producer's prices due to the lack of excise tax and entity subsidies.

Data regarding sold production of industry concerns industrial and non-industrial activities of economic entities included to the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities" and covers:

- a) the value of finished goods sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- b) the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial;
- c) flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms or full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;
- d) the value of products in the form of settlements in kind;
- e) products designated for increasing the value of own fixed assets.

8. Information regarding completed dwellings concerns dwellings in newly built and expanded buildings (partly comprising the expansion) as well as dwellings obtained as a result of investment adaptations, together with dwellings obtained from conversion of non-residential spaces. The division of dwellings into buildings of housing cooperatives, private buildings (i.e. realized by natural persons, foundations, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing. Since 2018 the scope of data for the "private construction" and the "construction designated for sale or rent" has been changed. The results of "the private construction designated for sale or rent" is included into "the construction designated for sale or rent". The revised definitions are presented below:

- **private construction** – housing construction realised by natural persons, foundations, churches and religious associations, designated for the use of the investor;
- **construction for sale or rent** – housing construction realised in order to achieve a profit by various investors.

9. Data on financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047, with later amendments).

Revenues from total activity (sums received and due) include:

- a) net revenues from sale of products (goods and services) including subsidies on products;

- b) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- c) other operating revenues;
- d) financial revenues.

Cost of obtaining revenues from total activity includes:

- a) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by change in product stocks;
- b) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- c) other operating costs;
- d) financial costs.

Financial results:

- a) gross financial result (profit or loss) is a result on economic activity — until the end of 2015 corrected by result on extraordinary events;
- b) net financial result (profit or loss) is obtained after decreasing of the gross financial result by obligatory encumbrances, which include corporate and personal income tax as well as other payments resulting from separate regulations.

Indices:

- a) sales profitability rate constitutes the relation of the result from the sale of products, goods and materials to net revenues from the sale of products, goods and materials;
- b) gross turnover profitability rate constitutes the relation of gross financial result to revenues from total activity;
- c) net turnover profitability rate constitutes the relation of net financial result to revenues from total activity;
- d) cost level indicator constitutes the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity.

10. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services.

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of households expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services, from the year preceding the surveyed year, derived from the household' budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the European Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

11. The sources of information on **retail prices** of presented foodstuffs are quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of food are collected once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations are conducted two times a month.

12. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average prices were calculated as a quotient of value (without value

added tax – VAT) and quantity of each agricultural product. Presented procurement prices come from monthly survey (reports on procurement of agricultural products from legal persons and organizational entities without legal personality).

13. The information on prices of **agricultural products** and livestock received by farmers **on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected about 440 marketplaces. Average monthly prices were calculated as arithmetic mean of quotations from the entire country and from voivodships.

14. Farm animal stocks have been disclosed on the basis of surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter and cattle, sheep, poultry and animal production related to these species, with data being presented according to production — utility groups. Surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter are conducted three times a year — in March as of 1st March, in June as of 1st June and in December as of 1st December, while surveys of cattle and other farm animal species — twice a year — as at June and December.

15. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among others, construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS), implemented since 1 I 2005).

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.